

**Ekoonan ya éesuume ya eyya
 Saṅ naakiice ya
 Saṅ
 Waah wa weeyem wa ti
 púkoo eyye**

Eehe hiyem ekoonan ya éesuume ya eti Yéesu Krista, eeha Saṅ naakiice ha. Akina Saṅ, neetaat Saṅ-Patis pale akee ti pupoñapoñ pa ṇaasuwan niṅ pákasupak paka pakati Yéesu. Naakiic pikee púkuu empa Mark, Máciya niṅ Luk nkakiicut.

Púkoo eyye esoke nii, Yéesu ayem Hilim ha hiti Pútuun pa; apan Hilim ha niṅ Pútuun pa, poko kayem nantoonool kápiliṅ. Hilim eehuu híkeyii pikin niṅ pakan paka, níhihin kéeyinane ka teehe kápiyini éyenoonii epuuk Pútuun.

Saṅ naakaman weecukantee wa uti Yéesu wéeyisane wa nii, akina ayem Eenucee ya, Añii ya ati Pútuun pa (20:30-31); naakaman lombo pucukool pa piti Yéesu niṅ pakakee pakan samat nii: Nikodem (3:1-21), aal a eekine ya Samali (4:1-12), páhut pa piti Petusata (5:1-18) niṅ aṇa epukee ya te acukantoo (9:1-41). Ti kakalaṇan ka kiteyoo, Yéesu naasok akina ayem paliyal pa empa mpuwufan pa eloṇ ya (6:35); akina ayem afaasa ya eenape ya (10:11); akina ayem lombo ecaṇ ya eti púlunta pa (8:12). Fiyuu Yéesu náayisane pakan paka akina ayem ayme.

Saṅ náakup ta Yéesu afaakatan mah emme kati akaay pati Paapaa ateyoo (14:28; 16:5-

10). Eehuu hiwune Yéesu náakup nin pinapana pa pakateyoo náayisanii waah ewwa nkañañe wa íhinu nin akina aneetaat le (15:22-27). Naalum Pútuun pa kiti pinapana pa pakateyoo naañomanii Paapaa ateyoo (17).

Pale, Sanj, Máciya, Mark nin Luk, ti waah wa ewwa nkasoke wa, taakaataak weemeenje weenakoole (18-19). Asokaasok akina ayem Añii ya aña Pútuun pa mpúpoñii ya ti púlunta pa (5:38; 6:29); aña álafíye kameye Paapaa ateyoo, nin akina anapaa teyoo, áfaameyiyoo (14:6; 16:26).

Kikee kilim

Inci yem - Naakalanjaa púkoo ya, aafacuk Yéesu nasok fanoo tan óo tan: "Inci yem", samat nii: "Inci yem afaasa ya eenape ya," nin ekina tom: "Inci yem paliyal pa piti elon ya." Ta naasoke ta eehe, an óo an náameyi nii, hisoku naayaake nii akina Pútuun pa, kaatuko ta Pútuun pa mpupoñe ta Móyiis pati Amansa ya ati Esipt, mpusokoo nii: "Caacawam, 'Inci Yem'."

Hilim ha - Ta Sanj naasoke ta "Hilim ha héeyenoonii ha an," nin Yéesu naayem.

Kunuu - Pikee pa nin Sanj asokaa Kunuu, ekina eyem Kunuu ka keenape ka (6:63), pale pikee pa lombo Kunuu ka keenape ka tom. Nin Yéesu asokaa: "Pútuun pa Kunuu" (4:24), aña náalafíye ya hisoku eyem: Pútuun pa pucukan-tee, kaatuko an tom.

Púlunta pa - Púlunta pa, pikina piyem dúniyaa ya. Ti ekoonan ya éesuume ya eyya Sanj naakiice ya, pakan paka pakati púlunta pa,

poko kayem kéeyinanut ka nii Yéesu Añii ya ati Pútuun pa.

Fa púkoo ya neekiicee fa:

1:1-18 Hilim ha héeyenoonii ha An.

1:19-34 Káatuunan ka kiti Sanj-Patis.

1:35-51 Yéesu naamamal pinapana pa pakateyoo pákayaañ paka.

2:1-11:57 Yéesu náahin píyisan piyema isak niñ súsupak.

12:1-19:42 Yéesu lóokun ya eteyoo ekelan ya le t'etaam, le niñ éfikahinoo kiiti nkamukoo.

20:1-10 Yéesu náalitoonii ti eket ya.

20:11-21:25 Yéesu náafulii ti pinapana pa pakateyoo.

Hilim ha héeyenoonii ha An

^I Ti púcook pa, Hilim ha hitaakaataako. Hilim ha hiyenaayeno niñ Pútuun pa, Hilim ha hiyem lombo Pútuun pa.

^{II} Nihiyeno niñ Pútuun pa ti púcook pa.

^{III} Pínapii teehe Pútuun pa mpíhine waah óo waah, waah úhinutee puson eteehe.

^{IV} Teehe elon ya neeyem, oom elon eyem lombo ecaan ya eti pakan paka.

^V Ecaan ya uyya ti hicaan̄u ti énimaaan ya, pale énimaaan ya eyinaat yo iheeku.*

^{VI} Pútuun pa mpúpoñii áyiin aña nkasok Sanj.†

^{VII} Akéyyookey kati ayeno eetantake ya naakaman pakan paka kiti ecaan ya, ancuk pínapii teyoo pakan paka púloon nkáýinan.

* **I:V 1:5** Niñ ekina tom “eyinaat yo kameye.” † **I:VI 1:6** Sanj aje Sanj-Patis, neetaat Sanj eekiice ya púkoo eyye.

VIII Akina himuumoo aneetaat ecaañ ya pale ákeyyookey kati ayeno eetantake ya naakaman pakan paka kiti ecaañ ya.

IX Ecaañ eyyuu eyem ecaañ ya eti pánipani ya eyya necaañan pakan paka púloonj. Oom ecaañ ékeyii ti púlunta pa.

X Hilim ha hiyenaayeno ti púlunta pa, pínapii teehe Pútuun pa mpiliile púlunta pa, pale púlunta pa pímiit ho.

XI Lateeho níhikeyii, pakan eteehe kawananut ho.

XII Pale pakakee nkawanan Hilim ha nkáyinan ti caacaw eteehe; oom pakan, Hilim ha níhihinii kápiyini éyenoonii epuuk Pútuun.

XIII Kaneetaat epuuk Pútuun ti hipukuyee ha hiteyii ninj fotom ti pálaŋi pa piti pupukayii, pale epuuk Pútuun kaatuko Pútuun pa puwufanii eloñ éeyeeni.

XIV Hilim ha níhiyenoonii an naakin noonii, an éeyisane panap ninj tooñaa fo muus. Ucukaacuk hamake ha hiteyoo, hamake eehe Paapaa ya Pútuun pa mpuwufane ha Añii etempo oonool a kónj.

XV Sanj átuunanaa-túunan kiteyoo, naaceek apusok: "Ehe aña inci ínkupe ya kiteyoo ta inci insoke ta: 'Oopa ti ékey pusonam, pale ahañaam hitaaku nafaa kaatuko ataakaataako inci táakumo.'"

XVI Unaa, ti panap pa piteyoo penfakat pa, naasampan unaa púloonj, nene apenan apisampan unaa.

XVII Kaatuko hilim ha heesiinjanee ha ti Móyiis níhinapii, pale panap pa niŋ tooñãa ya ti Yéesu Krista mpínapii.

XVIII An ataapala acuk Pútuun pa. Pale Añii ya oonool a kón̄ eeyem ya Pútuun pa,‡ akina ayem hikaw Paapaa ya Pútuun pa, akina lombo áyisane po unaa.

Kakalaŋan ka kiti Sanj-Patis

XIX Ehe eeha Sanj naasoke ha ta nkacakanoo ta akina ayem ayme. Oom hinoom, pakati kikaw ka pakati Pusuwif pa pakati Jerusalem nkapoñ pakakee ti puwaaseena pa pakati Pútuun pa niŋ pakakee písikana puwaaseena kapicakan Sanj: “Awe yem ayme?”

XX Sanj náakup picaaŋ cataŋ, apookutii kañahan pale naasokii píhiini hat nii: “Inci neetaat Eenucee ya ati Pútuun pa.”

XXI Nkacakanoo: “Ooto awe yem ayme? Awe yem Elí?” Sanj naañahanii: “Haani inci neetaat akina.” Nkacakanoo: “Awe yem ayaamakoola ya?” Naañahanii: “Haani.”

XXII Fiye nkasokoo: “Ooto awe yem ayme? Unii uñaŋaa kañahan kéepoñii ka unii. Weyme aafasok kitii?”

XXIII Sanj naañahanii: “Inci yem aŋa naceek a ti káahaan̄ ka tes: *'Nicoonanool pítin pa piti Ateeteyo!'*✧ samat nii fa ayaamakoola ya Esaaya naasoke fa.”

‡ **I:XXVIII 1:18** Niŋ ekena tom: “Pale Pútuun pa poonool pa kón̄, pikina piyem hikaw Paapaa ya Pútuun pa, pikina lombo píyisane po unaa.” ✧ **I:XXIII 1:23** Esaaya 40:3

XXIV Ti kéepoñiyee ka ti Sanj, intaak Pufalisaay.§

XXV Nkacakanoo: “Awe, ninj aaneetaat Eenucee ya, aaneetaat lompo Elí ninj fotom ayaamakoola ya, ooto weyme uwune áaninhin pátise pakan paka?”

XXVI Sanj naañahanii: “Inci ninj man ínhin pátise pale ti pututa aluu taakaataak an aña ínnimiit.

XXVII Oom an áfaakey pusonam, inci túuniit fala kákopin ñikopu ña ñiti pisamata pa piteyoo.”

XXVIII Eehuu púloonj nihitaako ti saatee ya eti Betani pa caanak ca íncifulii pa ti musuu ma miti Jordan, pa Sanj naayeniye pa íhinu pátise.

Yéesu, Císaacii ca citi Pútuun pa

XXIX Eti kacom eteyyo, Sanj naacuk Yéesu ti ékey teyoo naasok: “Nisincan, ehe Císaacii ca citi Pútuun pa, enca íncifulan ca umuuyen wa uti pakan paka.

XXX Kiteyoo inci iyyeniye káakup ta inci insoke ta nii: ‘Ayíin oopa ti ékey pusonam pale ahañaam hitaaku nafaa kaatuko ataakaataako inci táakumo.’

XXXI Inci míitoo hínum pale kati áyisanee pakati Israyel ewune inci ínkey íhinu pátise ninj man.”

XXXII Sanj nene ákup picaañ catañ naasok: “Inci cukaacuk Kunuu ka keenape ka nkúfulii patiila nkúwanoonii samat nii hícuucuuku, nkiyeno teyoo.

§ I:XXIV 1:24 Ninj ekina tom “Inhemool kéepoñiyee ka púloonj ti Sanj Pufalisaay,”

XXXIII Inci mítóo hínum, pale aña éepoñiyaam ya íhinu pátise nin man asokaam: 'Aña ankaakaay a hicuku Kunuu ka keenape ka nkúwanoonii teyoo nkiyeno teyoo, anuu akaakaay pátise nin Kunuu ka keenape ka.'

XXXIV Sanj nene asok: "Cukaacuk ho, ínkup kiti eeha inci incuke ha insok nii, akina ayem Añii ya ati Pútuun pa."

Yéesu pinapanayoo pákayaañ

XXXV Eti kacom eteyyo, Sanj nene ayeno toko kasiin nin pákasupak ti pinapana pa pakateyoo.

XXXVI Ta Yéesu naamuuse ta, Sanj naasincanoo naasok: "Aha Císaacii ca citi Pútuun pa!"

XXXVII Pinapana pa pákasupak paka pakati Sanj, ta nkásiye ta kilim enkuu nkanapan Yéesu.

XXXVIII Yéesu naayeso naacukii ti kanapanoo naacakanii: "Weyme inniyem ti hiñes?" Nkañahanoo: "Rabi" (ekina eyem "Akalañana eemaka"), "peyme ankine?"

XXXIX Naañahanii: "Níkey efinicuk." Nkakaay nkacuk la naakine la, máamun ta incisape ta eyam, nkahankanool hinoom ha neyoo.

XL Aña nkasok a Andre, Simon Piyeer atuwoo, akee ti pákasupak paka kéesiye ka kilim ka kiti Sanj nkanapan Yéesu.

XLI Náatikin apicaasok púnuwoo Simon: "Ucukaacuk Mesi ya" (ekina eyem "Eenucee ya").

XLII Naacoop Simon pati Yéesu. Yéesu naasincanoo naasokoo: "Awe yem Simon, Sanj"

* **I:XLII 1:42** Sanj aña aneetaat Sanj-Patis, neetaat lompo Sanj apoñapoñ a eekiice ya púkoo eyye.

añiinoo, pale fiye aafasokee Kefas” (ekina eyem “énankiin”. Ti kanj ya eti Kilek, Kefas ekina eyem Piyeer.)

Yéesu kaayonkal ka kiteyoo Filip nin Natanayel

XLIII Eti kacom eteyyo Yéesu naasiinjo pikaayu Galilee, naakaay apipaakool nin Filip, naasokoo: “Nápaniyam!”

XLIV (Oom Filip ati Petesayit, saatee ya eti Andre nin Piyeer.)

XLV Púful toko, Filip naakaay apipaakool nin Natanayel naasokoo: “Ucukaacuk aña Móyiis naakiice ya kiteyoo ti hilim ha heesiinjanee ha, aña piyaamakoola pa nkakiice ya kiteyoo lombo. Akina ayem Yéesu ati Naasalet, añii ya ati Josef.”

XLVI Natanayel naasokoo: “Fo waah weenape úyiniyini éfulii Naasalet?” Filip naañahanoo: “Kéy, aafacuk.”

XLVII Ta Yéesu naacuke ta Natanayel ti élohiyoo náakup kiteyoo naasok: “Ehe ati Israyel pánipani, kincaam kineetaat teyoo.”

XLVIII Natanayel naacakanoo: “Puume am-meyaa?” Yéesu naasokoo: “Filip áyonkalumi, cukuucuk ta ayyeniye ta t’etaam enuun sootoo ya.”

XLIX Fiye Natanayel naasokoo: “Rabi, awe yem Añii ya ati Pútuun pa, awe yem Amansa ya ati Israyel!”

L Yéesu naañahanoo: “Fo áayinanaayinan kamma inci insokuu nii cukuucuk t’etaam enuun sootoo ya? Aafancuk waah wenfakat pihanj le.”

LI Nene apenan ti hisoku: “Inci pusok aluu pánipani ya, efinicuk patiila mpánkinee, pumaleekoo pa piti Pútuun pa mpiyeno pisilo nin éwanoonii ti inci, Añii An.”✧

II

Kayesan ka kiti Yéesu man elaan

I Eti tanta eteyyo, intaako pinimo ti mah ma miti Galilee ti saatee ya eti Kana. Yéesu íñña ateyoo naayeno toko.

II Yéesu lombo naayonkalee nin pinapana pa pakateyoo.

III Fiye elaan ya neepa, Yéesu íñña ateyoo naasokoo: “Elaan ya epayaapa.”

IV Pale Yéesu naañahanoo: “Aaluu, weyme uwune ansokam eehuu? Caanak ca citoom ciloot cícolii.”

V Íñña ateyoo naasok pihina pa: “Nihin waah óo waah ewwa naasoke aluu.”

VI Toko, intaak sipala siti pínankiin seewucee siyema isak nin yoonool, nenso Pusuwif pa nkásikool kati nkakuulanoolo. Epala óo epala éyiniyini kayekan máamun siliital áwii epaakiil (80) puwant keme nin áwii (120).

VII Fiye Yéesu naasok pihina pa: “Nimeenjan pipala pa nin man.” Nkameenjan po tuk.

VIII Yéesu naasokii: “Nikaas innica niwufan áhampaatiin a ati pihina pa.” Nkáhin fo.

IX Ahámpaatiin a ati pihina pa naasiikan man ma meeyesanee ma elaan, ámiit peyme néefulii pale pihina pa kéeyookii ka man ma kámeyimeyi. Fiye náayonkalii asaya ya

X naasokoo: “Pakan paka púloon ti elaan éesuume ya nkácook; nin kákumanaa, conko káfulanii éesuumut ya. Pale awe immank éesuume ya fo fiye.”

XI Eehuu hiyeniye píyisan pa púcook pa empa Yéesu náahine pa. Náahin oom píyisan píyaañ ti mah ma miti Galilee ti saatee ya eti Kana. Fiyuu Yéesu náayisane hamake ha hiteyoo, pinapana pa pakateyoo nkáyanan teyoo.

XII Púful toko naawano ti saatee ya eti Kafaanawum nin íñña ateyoo, pakatuwoo nin pinapana pa pakateyoo pale afiyiit po, máamun lóokun.

Yéesu hiyaanu ha hiteyoo hiti punoomana pa

XIII Pahaañ pa piti Pusuwif pa empa nka-sok pa Himuusu ha mpúlohanii, Yéesu naasilo Jerusalem.

XIV Naatook ti hank ha hiti ekumpaan ya enfakat ya eti Pútuun pa punoomana síis, písaacii nin kúcuucuuku, nin lombo púfaliña mañ keeyeniye ti pitaapul pa piteyii.

XV Fiye naamemanol hisawut hiti ñikopu, hikina naacoope apiyaanii poko púloon ti hank ha hiti ekumpaan ya enfakat ya nin lombo písaacii pa nin síis sa. Naahancalool mañ ma miti púfaliña pa naahalapal pitaapul pa mpunowal.

XVI Naasok punoomana kúcuucuuku ka: “Nífulan aje púloon le! Timpi níhin ekumpaan ya eti Paapaa atoom ekumpaan énoomanuma!”

XVII Pinapana pa pakateyoo nkánawuno heeki-icee ha ti hilim ha hiti Pútuun pa, hisok:

“Pálafi empa inci íllafiye pa ekumpaan ya etii, efipumukam.”✧

XVIII Fiye, pakati kikaw ka pakati Pusuwif pa nkacakanoo: “Eeha ayyem ha fiyuu ti íhinu, empeyme píyisan áafahin aakati yísan unii nii aañañaañañ ho íhinu?”

XIX Yéesu naañahanii: “Nihancalool ekumpaan eyye, kunoom kíhaaciil inci nene litan yo.”

XX Nkasokoo: “Ekumpaan ya enfakat eyye ti sitiil áwii ésupak niñ isak niñ yoonool (46) neelutee, awe insok nii aafalitan yo ti kunoom kíhaaciil?”

XXI Pale ekumpaan eyya Yéesu naayemii ya ti hisoku eyem eniino.

XXII Po hátikin, ta Yéesu náalitoonii ta ti eket ya, pinapana pa pakateyoo nkánawuno nii asokaasok ho hínun, nkáyinan ti heekiicee ha ti hilim ha hiti Pútuun pa niñ ti kilim enka mpaasok ka.

XXIII Ta Yéesu naayeniye ta Jerusalem ti kunoom ka kiti pahaaño pa piti Himuusu ha, hícump pakan nkacuk píyisan pa peemeene empa naayeniye pa íhinu, nkáyinan teyoo.

XXIV Pale Yéesu, ahintiitii kaatuko ámeyimeyi pakan paka púlooj.

XXV Asoolahut eetantake ápukupoo kiti pakan paka kaatuko akina himuumoo ámeyimeyi heeyem ha ti saanii.

III

Yéesu niñ Nikodem

^I Intaak áyiin aña nkasok Nikodem ati kayon ka kiti Pufalisaay pa, akee ti pakati kikaw ka pakati Pusuwif pa.

^{II} Hikee hánant, náakey ti Yéesu naasokoo: “Rabi, úmeyimeyi nii Pútuun pa púpoñiyuu aakati kalañan unii, kaatuko an ayinaat íhinu píyisan empa ánhin pa niñ Pútuun pa pineetaat neyoo.”

^{III} Yéesu naañahanoo apusokoo: “Inci pusoki pánipani ya, an átayini hicuku cáwii ca citi Pútuun pa taamanta apukutee nene.”*

^{IV} Nikodem naañahanoo: “Puume an eemaamane áfaayiniyee hipukuyee? Fo áfaayini puñoho ti munow íñña ateyoo kati apukee púsupiyenu?”

^V Yéesu naasokoo: “Inci pusoki pánipani ya, an átayini pinako ti cáwii ca citi Pútuun pa taamanta apukutee pínapii ti man niñ ti Kunuu ka keenape ka.

^{VI} An pakan napuk, pale an óo an aña Kunuu ka keenape ka nkupuke, akina kunuu.

^{VII} Aañanjut piñajo niñ inci sokuu: ‘Niñañee hipukuyee nene.’

^{VIII} Eyam ya, pan óo pan ínsuume yo nesap, ánsi pasapal eteyyo pale áamiit peyme néefulii niñ peyme neekaay. Fiyuu incuke ti an óo an eepukee ti Kunuu ka keenape ka.”

^{IX} Fiye Nikodem naacakanoo: “Puume eehuu nihiyina pitaako?”

^X Yéesu naañahanoo: “Awe eeyem ya

* **III:III 3:3** Niñ fotom “taamanta apukutee ápufulii patiila.” Moonool muu ti 3:7.

akalaŋana éesiyye ya ti mah ma miti Israyel, fo áamiit eehuu?

XI Inci pusoki pánipani ya, unii eeha nuumeya ha núukup, núutuunan eeha nuucuk ha pale háati fo fiye, aluu nisayanut hilim ha hitoonii.

XII Níyinanut ta inci insoke ta aluu kiti t'etaam, puume éfiniyyinan niŋ inci sokaa aluu kiti patiila?

XIII An asiliit patiila pati Pútuun pa niŋ neetaat inci, Añii An, éewanoonii ya ápufulii po.

XIV Samat nii fa Móyiis naacoope fa epululoola ya eesafee ya naacenk yo ti hikasap heehaane náaseepin yo ti káahaan ka tes,✧ fo lompo inci, Añii An, iññaŋee káaseepin,

XV ancuk an óo an éeyinane ti inci afaataak elon ya eepayantoo ya.

XVI Kaatuko Pútuun pa fiye mpílaŋfiye púlunta pa: pílaŋlafi púlunta pa fo mpuwufane Añii etempo oonool a kón, ancuk an óo an éeyinane teyoo ataket pale naataak elon ya eepayantoo ya.

XVII Kaatuko Pútuun pa púpoñiyoot Añii etempo ti púlunta pa kati áhin pakan paka kíiti naasiŋanii ti pisiya, pale pakan paka kati kafakanee pínapii teyoo.

XVIII An óo an éeyinane teyoo atasiŋanee ti pisiya, pale an óo an éeyinanut teyoo, apayeepa kaasiŋan ti pisiya, kaatuko áyinanut ti caacaw ca citi Añii ya oonool a kón ati Pútuun pa.

XIX Ehe heewune ha Pútuun pa mpikaakaay kaasiŋan pakan paka ti pisiya: ecaan ya ékeyyookey ti púlunta pa, pale pakan paka nkálafi énímaan ya pihaŋ ecaan ya kamma

✧ **III:XIV 3:14** Pafinal 21:4-9

páhinalii mpinaput.

XX An óo an aña náhin heenaput anataanat ecaañ ya náalaan yo, kaatuko afeyaafe páhinaloo timpí pucukee niñ hanakan palaw.

XXI Pale an óo an aña nanap ti pánipani ya, áfaakey ti ecaañ ya, ancuk pakan paka kacukaa nii, eeha náhin ha, hikina Pútuun pa mpílafiye.”

Yéesu niñ Sanj-Patis

XXII Púful toko, Yéesu niñ pinapana pa pakateyoo nkakaay ti mah ma miti Judaay, naakampan po neyii naayeno pátise pakan paka.

XXIII Sanj lombo naayeno pátise ti saatee ya eti Ayinon pukol saatee ya eti Salim kaatuko toko taakaataak man meemeenje. Pakan paka nkatowo ti ékey íhinuyee pátise.

XXIV Eehuu ta nihitaakiye ta, tempo Sanj peeloot akulee.

XXV Fiye, pakakee ti pinapana pa pakati Sanj nkácook pílaacinoon niñ akee Asuwif kiti eku-ulanoolo ya eti cosaan ya eteyii.

XXVI Nkakaay pati Sanj nkasokoo: “Sincan Rabi, áyiin a eeyeniye ya naawe ti kikee kaapii ka kiti musuu ma miti Jordan, aña áнкуpe ya kiteyoo, akina lombo oopa ti íhinu pakan paka pátise, apan pakan paka púloon unka ti pikaayu teyoo.”

XXVII Sanj naañahanii: “An ayinaat hitaaku háati waah niñ Pútuun pa puwunutoo wo.

XXVIII Aluu himuum aluu niyenaayeno keetan-take ka ta inci insoke ta nii: 'Inci tom yem Eenucee ya ati Pútuun pa, pale inci éepoñiyee hátikinoon lamma.'

XXIX Aal a eeyem a ti ékey pinimo, ati áyiin a eeyemoo ya ti ékey esa. Ayíin a áwiyo, eesiinjiye ya toko, náasi kilim asaya ya nkúsumoo meemak. Pásuuma empuu piyem ti inci, ínsuumam pántoon.

XXX Písiyo pa piteyoo piñañaa epenano, putoom pa mpíkaasino.

XXXI “Aña áfulii ya patiila ahaña an óo an; aña áfulii ya t’etaam, ati t’etaam, hiti t’etaam nákup. Aña áfulii ya patiila,

XXXII eeha naacuke ha náasi, hikina nasok, pale an asayanut hilim ha hiteyoo.†

XXXIII Aña nasayan ya eeha nasok ha, áyisanaayisan nii áyinanaayinan eeha Pútuun pa mpusoke ha hiti pánipani.

XXXIV Kaatuko aña Pútuun pa mpúpoñii ya, kilim etempo nasok, kamma Pútuun pa mpuwufanoo Kunuu ka keenape ka pántoon.

XXXV Paapaa ya álafilafi Añii ya naañomanoo waah óo waah.

XXXVI Aña áyinane ti Añii ya ataakaa elon ya eepayantoo ya, pale aña eepooke Añii ya atataak elon, apan káñiken ka kiti Pútuun pa efikutowo teyoo.”

IV

Yéesu niŋ aal ati Samali

† III:XXXII 3:32 Niŋ ekena tom: “Aña áfulii ya patiila ahaña an óo an. Eeha naacuke ha náasi, hikina nasok, pale an asayanut hilim ha hiteyoo.”

^I Yéesu náameyi nii Pufalisaay pa kásiyaasi nii akina oopa ti hitaaku niŋ íhinu pátise pinapana pihan Sanj

^{II} (apan Yéesu tom faŋoo ayeniye íhinu pátise pale pinapana pa pakateyoo).

^{III} Fiye, Yéesu náaful Judaay apuñoŋo Galilee.

^{IV} Añaŋaa hinapu ti mah ma miti Samali.

^V Ti oom pítin, Yéesu naacol ti saatee ya eyya nkasok ya Síkaa ti mah ma miti Samali, pukol etaam eyya Jakob naawune ya faw añaĩnool Josef.

^{VI-VIII} Toko ésaapun ya eti Jakob neeyem. Caanak ca ti hikaw, Yéesu naayok ti kasapal ka, naayeno pukol ésaapun ya, pinapana pa pakateyoo nkakaay ti saatee ya hinoom paliyal.

Ti oom káayenuma, akee aal ati Samali náakey piyook. Yéesu naasokoo: “Wunam pilaan.”

^{IX} Aal a naaňahanoo: “Pale awe Asuwif inci aal ati Samali, puume ayyinaam kaluum man?” Asokaasok eehuu kaatuko Pusuwif pa kanakanooliyantoo niŋ pakati Samali.

^X Yéesu naaňahanoo: “Niŋ aameya hínum kawun ka kiti Pútuun pa, ímmeyi eeyemuu ya ti kaluum man, awe himuumi anti luumoo man, naawuni man miti eloŋ.”

^{XI} Aal a naasokoo: “Ahámpaatiin, awe taakut nikopu apan ésaapun ya éloosaaloos. Puume áafayini hitaaku man ma miti eloŋ eyyuu?”

^{XII} Maamaa atoonii Jakob awufane unii ésaapun eyye, akina himuumoo le nalaan hínum, niŋ epuukoo niŋ pukoolee pa piteyoo. Fo an puume ancoke faŋi? Fo awe haŋoo hamake?”

XIII Yéesu naañahanoo: “An óo an aña nalaan man emme, pálaani efinene pucokoo,

XIV pale an óo an aña eelaane man emma inci uwwunoo ma, pálaani etinene pucokoo fo cancowiyaaw: man emma inci uwwunoo ma efimiyeno teyoo káapun kenfakat keekaakaayoo kawufan elon ya eepayantoo ya.”

XV Aal a naasokoo: “Ahámpaatiin, wunam ti man emmuu ancuk pálaani etinene pucokam, etinene wasoolo ékey piyook le man.”

XVI Yéesu naasokoo: “Kaay cáayonkalii áyiini íññofoonii le.”

XVII Aal a naañahanoo: “Inci taakut áyiin.” Yéesu naasokoo: “Aasokaasok páni fa ansoke fa nii aataakut áyiin.

XVIII Kaatuko pákayiin isak antaake hínum apan aña ayyem ya fiye neyoo áyiini tom. Páni ansoke.”

XIX Aal a naasokoo: “Ahámpaatiin, inci cukaa nii awe ayaamakoola.

XX Símaama unii, ti tintin eyye nkaluum Pútuun pa, pale aluu Pusuwif pa innisok nii, la ñañee la kaluum Pútuun pa yem Jerusalem.”

XXI Yéesu naasokoo: “Aaluu, yínanam, caanak unca ti ékey, etinene niluum Paapaa ya ti tintin eyye lamma nin ekina tom Jerusalem.

XXII Aluu pakati Samali inniluumluum aña ínnimiit, unii Pusuwif pa nuulum aña nu-umeya, kaatuko ti Pusuwif pa Pútuun pa éfipinapii kati pifakan pakan paka.

XXIII Pale caanak unca ti ékey cícoliyool fala, ta sempe sa siti Kunuu ka keenape ka nin siti tooñaa ya éfisihin pakan paka kápiyenoonii

puluuma pánipani pakati Paapaa ya,* kaatuko payenkuu kayem puluuma pa payenka Paapaa ya naayem ka ti hiñes.

XXIV Pútuun pa, kunuu; sempe sa siti Kunuu ka keenape ka niñ siti tooñaa ya, sikina lamma síyina íhinu pakan paka kápiyenoonii puluuma pánipani.”†

XXV Aal a naasokoo: “Méyimeyi nii Mesi ya aña nkasok a lombo Eenucee ya ati Pútuun pa oopa ti ékey. Niñ ákeyyoo afaakaman unii waah óo waah.”

XXVI Yéesu naasokoo: “Inci eeyem a fiye ti káakup naawe, inci yem akina.”

XXVII Ti oom káasiinuma, pinapana pa pakati Yéesu nkáñoohonii, innimii ta nkacukoo ta ti káakup niñ aal. Pale háati oonool teyii acakanu-too: “Weyme állafiye?” niñ ekina tom: “Weyme uwune áyyemi ti káakup niñ aal aña?”

XXVIII Fiye, aal a naakat toko élumpa ya eteyoo naañoño ti saatee ya naasok pakan paka:

XXIX “Níkey nipisincan akee áyiin eesokaam waah wa púloon ewwa inci ínhine wa. Fo áyiniyini piyeno Eenucee ya?”

XXX Fiye nkáfulii ti saatee ya nkakaay pati Yéesu.

XXXI Eehuu púloon ti pitaako, pinapana pa pakateyoo nkanjiiniyoo nkasokoo: “Rabi, li

* **IV:XXIII 4:23** Niñ ekina tom: “Pale caanak unca ti ékey cícoliyoocol fala, ta puluuma pánipani efinkalum Paapaa ya ti kunuu niñ ti tooñaa, kaatuko payenkuu kayem puluuma pa payenka Paapaa ya naayem ka ti hiñes.” † **IV:XXIV 4:24** Niñ ekina tom: “Pútuun pa, kunuu, payenka efikaluum po pa kañanjaa po kaluum ti kunuu niñ ti tooñaa.”

waah!"

XXXII Pale naañahanii: "Inci taakaataak paliyal piti hili empa aluu innimiit."

XXXIII Pinapana pa pakateyoo nkayeno picakanool: "Fo an ákeyyookey apuwunoo paliyal?"

XXXIV Yéesu naañahanii: "Paliyal pa putoom piyem íhinu héesuume ha éepoñiyaam ya, impa páhin empa naawufanaam pa.

XXXV Fo nisokantoo: 'Le niñ kiim kipaakiil efumañaña?' Pale inci insok: níhaafín, innisincan ukít wa, útuuniyaa kaamaañ!

XXXVI Aña namaañ a oopa ti hisayu cooy ya eteyoo, naaconcenool paliyal, pikina piyem pakan paka keeyem ka ti ékey ti elon ya eep-ayantoo ya. Ancuk aña nasuk a niñ aña namaañ a efikataak pásuuma ti coonool.

XXXVII Kusoku enke kiti páni: 'Akee nasuk akee naamaañ.'

XXXVIII Inci poñe aluu nipimaañ kaakit enka ínnihinut. Pakakee káhine ko, aluu innimaañ páhin pa piteyii."

XXXIX Hícump pakati Samali keekine ka ti oom saatee nkáyinan ti Yéesu kamma aal a naasokii: "Asokaamsok eeha púloon inci ínhine ha."

XL Ekina ewune pakati Samali ta nkacole ta pati Yéesu nkaluumoo apiyeno neyii, Yéesu naayeno neyii kunoom kúsupak.

XLI Kéeyinane ka teyoo nkahanj toko nkameenje meemak kamma kilim ka kiteyoo,

XLII nkasok aal a: "Fiye úyinanutoo kamma eeha ansoke ha unii pale kamma unii fanj unii

núusiyoo, núumeyi nii akina ayem Afakana ya pánipani ya ati púlunta pa.”

Káakuuñan kiti akampaani

XLIII Kunoom ka kúsupak enkuu kupumuus, Yéesu náaful toko naañooho Galilee.

XLIV Akina himuumoo mpaasok: “Ayaa-makoola ámakiyantee ti saatee ya eteyoo.”

XLV Fiye ta naacole ta Galilee, pakati toko nkawananoo kaatuko poku lombo kakaayaakaay pahaaño pa piti Himuusu haJerusalem nkacuk eeha púlooj naayeniye ha íhinu ti pahaaño pa.

XLVI Púful toko, Yéesu náañoohonii Kana eti Galilee pa naayesane pa man ma elaan. In-taak áhampaatiin áhina ati amansa ya aña añiinoo akampaani éekuuñe ti saatee ya eti Kafaanawum.

XLVII Ta náasiye ta nii Yéesu áfuliyooiful Ju-daay ápucolii Galilee, naakaay teyoo naalumoo apuwano Kafaanawum káakuuñan akampaani ya ateyoo eeyem ya ti putum eket.

XLVIII Yéesu naasokoo: “Taamanta nicukut píyisan niñ weecukantee étiniyinan púlal!”

XLIX Ahína ya naañahanoo: “Ahámpaatiin, wano niñ inci le niñ añiinam afaaket!”

L Yéesu naasokoo: “Kaay, añiini afaaloñ.” Ayiin a náayinan hilim eeha Yéesu naasokoo ha, naakaay.

LI Ta naayeniye ta puñooho, pimiikan pa pakateyoo nkapaakoolanoo nkasokoo: “Añiini oopa kaloña!”

LII Naacakanii: “Teyme naafisake?”
Nkañahanoo: “Hukan papayal hili kawaay
pasowe-eniinoo mpifisake.”

LIII Paapaa ya náapannum nii, tempo Yéesu
naasokoo nii: “Añiini afaaloŋ.” Fiye akina nin
miin ma miteyoo púloŋ nkáyinan ti Yéesu.

LIV Eehuu hiyeniye píyisan pa púsupiyenu pa
empa Yéesu náahine pa Galilee, ta náañohoonii
ta ápufulii Judaay.

V

*Yéesu káakuuñan ka kiteyoo éehute ya ti
hinoom ha hiti kayeno ka*

I Púful toko Yéesu naasilo Jerusalem kamma
pikée pahaaño piti Pusuwif.

II Po Jerusalem, pukol Putum pa piti Písaacii
pa, intaak éwacuma eelutee neetaak sícimpañ
isak, eyya neyonkalee Petusata ti kaŋ ya eti
Hiburu.

III Ti oom pícimpañ pakan keemeene
kéekuune nkahinto: kéefuume, kéehute nin
payenka nkanow nin efank.*

V Intaak toko áyiin éehute fo sitiil áwii nin kaat
nin síhaaciil (38).

VI Yéesu naacukoo la naahintiyé la, náasi
nii afiyyaa ti oom pacuk naasokoo: “Aálafilafi
kafisak?”

* **V:III 5:3** An ámiit man Sanj lombo akiice
fiye: “Hítuulu nkayeniye man ma kati muwenée.
4 Kaatuko maleekoo eti Pútuun neloom ékey neewen man ma. Nin epayaa mo h

VII Eéhute ya naaňahanoo: “Ahámpaatiin, taakut an eekaakaayam kámocan ti éwacuma ya niň man ma muwenee. Niň inci yenyi aa pikaayu, cólum, akee náatikinam.”

VIII Yéesu naasokoo: “Lito! Coop kahun ka kitii inkaay.”

IX Tokotoko áyiin a náakuuňanee, náaseepin kahun ka kiteyoo náayaaň pikaayu.

Eehuu ti hinoom ha hiti kayeno ka hiti Pusuwif pa nihitaakiye.

X Ekina ewune pakati kikaw ka pakati Pusuwif pa nkasok áyiin a éekuúňanee ya: “Fíyooy hinoom ha hiti kayeno ka, aaňanút káaseepin kahun ka kitii.”

XI Pale naaňahanii: “Áyiin a éekuúňanaam a asokaam: ‘Coop kahun ka kitii inkaay.’”

XII Nkacakanoo: “Ayme áyiin asokuu: ‘Coop kahun ka kitii inkaay?’”

XIII Pale éekuúňanee ya ámiit oom an kaatuko pakan paka kameenjaameen apan Yéesu naapu-uto.

XIV Po hátikin, Yéesu naatook áyiin a ti ekumpa an ya enfakat ya eti Pútuun pa naasokoo: “Síitan! Aákuuňanee-kúuňan, timpi nene muuyen ancuk heehaňe luu timpi hitaakiyi.”

XV Púful toko, áyiin a naacaasok pakati kikaw ka pakati Pusuwif pa nii Yéesu ákuuňanoo.

XVI Ekina ewune pakati kikaw ka nkáyaaň kaakallan Yéesu kamma naayeniye íhinu enkuu ti hinoom ha hiti kayeno ka.

XVII Pale Yéesu naaňahanii: “Paapaa atoom oopa ti páhin fo fiye, inci lombo oopa ti páhin.”

XXVIII Pañahanal empuu puwune pakati kikaw ka pakati Pusuwif pa nkahan toko nkanese fa efikamuk Yéesu. Kaatuko Yéesu átuulut hinoom ha hiti kayeno ka, apan naasok nii Pútuun pa faafoo, apilehoolan fañoo nin Pútuun pa.

Kawufanee Añii ya ati Pútuun pa kayine kiti íhinu kíiti

XXIX Yéesu naañahan pakati kikaw ka: “Inci pusok aluu pánipani ya, Añii ya ayinaat íhinu waah fañoo pale eeha nacuk ha ti Paapaa ya, kaatuko eeha Paapaa ya náhin ha, hikina Añii ya lombo náhin.

XX Paapaa ya álafilafi Añii ya, náyisanoo eeha púloon náhin ha. Afánayisanoo lombo weecukantee weehañe pafom ewwa inniyem wa fiye ti hicuku, ancuk aluu ninñaniyaa.

XXI Samat nii fa Paapaa ya nalitan fa keekete ka naawufanii elon ya, fo lombo Añii ya naawufan elon ya aña náalafiye ya.

XXII Apan Paapaa ya áhinantoo kíiti an, pale Añii ya naakate kati áhin kíiti,

XXIII ancuk pakan paka púloon kati kámakiyan Añii ya, samat nii fa nkámakiyan fa Paapaa ya. Aña éemakiyanut a Añii ya, ámakíyanut lombo Paapaa ya éepoñiyoo ya.

XXIV “Inci pusok aluu pánipani ya, aña éesiye hilimam náayinan aña éepoñiyaam ya, ataakaa elon ya eepayantoo ya, átahinee kíiti pale áfuliyooful ti eket ya apinako ti elon ya.

XXV Inci pusok aluu pánipani ya, caanak unca ti ékey cícoliyooocol fala, ta keekete ka éfikasi

hilim ha hiti Añii ya ati Pútuun pa, apan keekaakaay ho ka hísiyu efikalonj.

XXVI Samat nii fa Paapaa ya naayekane fa elonj ya ti himuumoo fo lompo naawufane Añii ya apiyekan elonj ya ti himuumoo.

XXVII Naawufanoo kayine kiti íhinu kíiti kamma naayem Añii An.

XXVIII Timpi ninanjo kamma eehuu, kaatuko caanak unca ti ékey ta keeyem ka púloonj ti kiyaak ka éfikasi hilimoo,

XXIX nkálitoonii ti eket ya. Kéehine ka heenape ha éfikalitoonii ti eket ya nkataak elonj ya, kéehine ka heenaput ha éfikalitoonii ti eket ya nkasiinane ti pisiya.

XXX “Inci himuumam yinaat íhinu waah, eeha inci ínsiye ha ti Paapaa atoom inci nínhin kíiti. Páhinalam kíiti peecoonoole kaatuko ñesut héesuumaam ha pale héesume ha éepoñiyaam ya.”

Keetantake ka pakati Yéesu

XXXI Yéesu nene asokii: “Nin inci yeniyaa eetantake ya ati fanjam, eeha inci insok ha hiti pánipani tom.

XXXII Akee ayeniye eetantake ya atoom, méyimeyi nii eeha naasoke ha kutoom hiti páni.

XXXIII Aluu, innipoñ pakan ti Sanj, akina eetantake ya atoom naasok pánipani ya.

XXXIV Iyyema inci, soolahut an apiyeno eetantake ya atoom pale sokaasok enkuu kati nifakanee.

XXXV Sanj acukaacuk samat nii lampi eecaananeer picaan catan, insuum aluu hinum ti kakalaan ka kiteyoo ti caanak ceetama. Pakalaan al empuu pucukaacuk nii ecaan enfakat.

XXXVI Pale iyyema inci, taakaataak waah weentake kutoom pihan eeha Sanj naasoke ha kutoom, ukina uyem weecukantee ewwa Paapaa ya naawufanaam wa pin, iyyemi wo ti ihinu. Pikina mpiyisan nii Paapaa ya apoñiyaam.

XXXVII Paapaa ya epoñiyaam ya, akina himuumoo ayem eetantake ya atoom. Pale nitaapala nisi hilimoo, nin fotom hicuku himuumoo.

XXXVIII Hilim ha hiteyoo hikinut ti saan aluu kaatuko nyinanut ana naapoñii ya.

XXXIX Innikalaanalan pinap hilim ha hiti Putuun pa kaatuko aluu nimiiloolaa-miilool nii tenko efinitaak elon ya eepayantoo ya, antun kilim enkuu kutoom nkukupe.

XL Pale innipook ekey ti inci kati nitaak elon ya.

XLI "Soolahut himulu hiti pakan.

XLII Pale meyimayi aluu, nilafiit Putuun pa.

XLIII Ti caacaw Paapaa atoom inci inkeyii, nisayanutam. Nin akee akeyyoo ti caacaw fanoo efinisayanoo.

XLIV An oo an oopa ti hines kamakiyan keefulii ti awiyoo, pale ninesut kamakiyan ka keefulii ka ti Putuun pa poonool pa. Fiye, puume efiniyiniyam kayinan?

XLV Timpi nimiilool nii inci fayeno anooka ya ataalu hatikin Paapaa ya, anooka ya ataalu

ayem Móyiis aṇa ínnihine ya cíki.

^{XLVI} Niṇ níyinanaayinan Móyiis, anti níyinanam kaatuko kutoom naakiice.

^{XLVII} Pale niṇ níyinanut eeḥa naakiice ha, puume éfiniyini káyinan hilimam?”

VI

Káakuuman ka kiti Yéesu pákayiin síwuli isak

^I Eehuu hipimuus, Yéesu naafiitan ti ekee ekinḱ ya eti han ha hiti Galilee. Oom han nihiṣokee lombo han ha hiti Tipeliyas.

^{II} Kayoṇ kenfakat nkiyeniyoṣ kanapan kaatuko pakan paka kacukaacuk weecukantee ewwa naayeniye wa íhinu ti kéekuúñe ka.

^{III} Púful toko, Yéesu naasilo ti tíntiṇ niṇ pina-pana pa pakateyoṣ nkayeno.

^{IV} Tempo Himuusu ha níhilohanii, pahaaño pa piti Pusuwif pa.

^V Yéesu naasincan naacuk kayoṇ kenfakat keeyeniyoṣ kanapan. Fiye, naacakan Filip: “Peyme éfuuyiniyaa hinoom kúmpuul pakan paka payenke púloṇ kati kali?”

^{VI} Asokaasok eehuu kati awinko Filip kaatuko akina himuumoo ámeyimeyi eeḥa naakaakaay ha íhinu.

^{VII} Filip naañahanoo: “Háati niṇ cooy eti kiim isak niṇ hoonool etefom an óo an kati áyini hitaaku címpuul.”

^{VIII} Akee ti pinapana pa pakateyoṣ aṇa nkasok a Andre, Simon Piyeer atuwoo, naasokoo:

IX “Ehe cikee cikampaani ceetaake kúmpuul* isak niŋ moon músupak. Fo efifom pakan paka púloonj?”

X Yéesu naasokii: “Níhinii kapiyeno poko púloonj.” La nkayeniye la, kaameen piheeni, nkayeno tempo. Pákayiin máamun síwuli isak (5,000) kayeniye toko.

XI Yéesu naacoop kúmpuul ka, naasok Pútuun pa apalaka, náapaacinool ko keeyeniye ka toko, náahin fo lombo moon ma, nkali fo kasiit.

XII Ta nkaliye ta poko púloonj fo kafoman, Yéesu naasok pinapana pa pakateyoo: “Niyosal mífitiin ma meetowiye ma miti kúmpuul ka ancuk waah úmpuupuco.”

XIII Nkayesal, nkameenjan síyya ŋaasuwan niŋ súsupak ti pútowintiin pa piti kúmpuul ka isak ya enka nkaliye ka.

XIV Pakan paka kapucuk heecukantee eeha Yéesu naayeniye ha íhinu, nkáyaañ hisoku: “Pánipani, áyiin a aŋe ayem ayaamakoola ya eeñañe ya ékey ti púlunta pa!”

XV Pale Yéesu náameyi nii éfikahinoo amansa ti sempe, nene añako pati tíntiŋ ya lamayoo.

Kasapal ka ñoota kiti Yéesu ti han ha péeseemut

XVI Ta inciniimiye ta, pinapana pa pakati Yéesu nkawano pati han ha.

* **VI:IX 6:9** Kúmpuul ka enka Sanj naasoke ka kiyem “kúmpuul kiti barley” (ti ankale kaŋ) niŋ ekina tom “kúmpuul kiti orge” (ti falans kaŋ). Ti oom caanak, anjuu kúmpuul kiti pakan keeleke.

XVII Nkáyuuuko ti piteen nkáyaañ kaafiitan han ha kapuwant Kafaanawum. Caanak ca unca cicoke, Yéesu aloot ácolii teyii.

XVIII Hiyam henfakat níhiyaañ hisapu, kúsuu ka nkihiñ.

XIX Pinapana pa pakati Yéesu nkákus máamun sikilomeetal isak nin ekina tom isak nin yoonool, nkanantan Yéesu ti ésapalii ti man ma, ápulohiiloh piteen pa, nkafe.

XX Pale Yéesu naasokii: “Añe inci, timpi nife!”

XXI Pinapana pa nkálafiyoo híyuuku ti piteen pa. Emma nkáyuuukoo ma, piteen pa mpihaan ti hicolu la nkañañe la hiciñu.†

XXII Eti kacom eteyyo, kayon ka keetowiye ka ti kikee kaapii ka kiti han ha nkápannum nii piteen poonool lamma piyeniye toko, apan nkámeyi nii Yéesu áyuukiit ti piteen pa nin pinapana pa pakateyoo, pale poko lamayii kakaaye.

XXIII Fiye ñikee ñiteen íññifulii Tipelias íññicin pukol la pakan paka nkaliye la kúmpuul ka, ta Ateeteyo naasoke ta Pútuun pa apalaka.

XXIV Ta pakan paka nkápannume ta nii Yéesu aneetaat toko, pinapana pa lombo kaneetaat toko, nkáyuuuko ti ñiteen eññuu kapikaay Kafaanawum hiñes Yéesu.

Yéesu, paliyal pa piti elon ya

XXV Ta nkacole ta ti ekee ekink ya eti han ha, nkatook po Yéesu nkacakanoo: “Rabi, teyme ánkeyii le?”

† **VI:XXI 6:21** Nin ekina tom: “Pinapana pa nkálafiyoo híyuuku ti piteen pa pale piteen pa mpihaan ti hicolu la nkañañe la hiciñu.”

XXVI Yéesu naañahanii: “Inci pusok aluu pánipani ya, hiñesuyam inniyaake neetaat kamma innicukale píyisan pa putoom ínnyinan ti inci, pale kamma inniliye kúmpuul fo nisiit.

XXVII Paliyal empa mpúpucó, timpí puwas aluu páhin, pale níhin páhin piti paliyal empa mputowo fo eket maama piti elon ya eepayantoo ya empa inci, Añii An, fawufan pa aluu. Kaatuko Paapaa ya eeyem a Pútuun pa píyisanaayisan nii inci mpuwufane sempe etempo.”

XXVIII Nkacakanoo: “Weyme nuuñaje íhinu kati úhin eeha Pútuun pa mpílafiye ha?”

XXIX Yéesu naañahanii: “Eeha Pútuun pa mpílafiye ha hiyem nípiyinan ti aña mpúpoñii ya.”

XXX Nkasokoo: “Fiye awe, empeyme píyisan áafahin, niñ unii ucukaa po núuyinani? Weyme ankaakaay íhinu?”

XXXI Símaama unaa kaliyaali manna ti káahaan ka tes, samat nii heekiicee ha ti hilim ha hiti Pútuun pa, hisok: *‘Naawufanii kapili paliyal péefulii patiila.’*[☆]

XXXII Yéesu naasokii: “Inci pusok aluu pánipani ya, Móyiis tom awufane aluu paliyal pa péefulii pa patiila pale Paapaa atoom awufane aluu paliyal pa piti pánipani ya péefulii pa patiila.

XXXIII Kaatuko paliyal pa empa Pútuun pa mpuwufane pa, pikina piyem an a éefulii ya patiila naawufan elon ya púlunta pa.”[‡]

☆ VI:XXXI 6:31 Efúlii 16:4; Nehemiya 9:15; Kícimu 78:24; 105:40

‡ VI:XXXIII 6:33 Niñ ekina tom: “pikina piyem péefulii pa patiila mpuwufan elon ya púlunta pa.”

XXXIV Nkasokoo: “Ahámpaatiin, wun unii hinak óo hinak ti oom paliyal.”

XXXV Yéesu naañahanii apusokii: “Inci yem hímpuul ha hiti elon ya. An óo an éekeyii ti inci peep etipucokoo púlay. An óo an éeyinane ti inci pálaani etipucokoo púlay.

XXXVI Pale samat nii fa inci insoke fa aluu: nicukaamcuk háati fo niyinanut.

XXXVII Pakan paka púloon payenka Paapaa ya naawufanaam ka éfikakey ti inci, an óo an éekeyii ti inci etiyaanoo pántoon.

XXXVIII Kaatuko fúliyoot patiila kati hín héesuumaam ha pale héesuume ha éepoñiyaam ya.

XXXIX Éepoñiyaam ya álafiit púpuul háati oonool ti payenka naawufanaam ka, pale pilitanii ti eket ya ti hinoom ha hikelan ha hiti púlunta pa.

XL Kaatuko eeha Paapaa atoom náalafiye ha hiyem, pakan paka púloon keecuke ka Añii ya te nkáyinanoo, oom pakan kataak elon ya eepayantoo ya, inci illitanii ti eket ya ti hinoom ha hikelan ha hiti púlunta pa.”

XLI Fiye Pusuwif pa nkáyaañ káakumutool kiteyoo kamma naasoke nii: “Inci yem hímpuul ha héefulii ha patiila.”

XLII Nkasok: “Fo aje Yéesu tom, Josef añiino, aña nuumeyaa ya faafoo niñ íññaayoo? Puume áfaayini hisoku: 'Patiila inci ínfulii'?”

XLIII Yéesu naasokii: “Nikatan káakumutool ka!

XLIV An ayinaat ékey ti inci taamanta Paapaa ya éepoñiyaam ya áñakiyootoo ti inci, inci illitanoo

ti eket ya ti hinoom ha hikelan ha.

XLV Kiiceekiic ti pakiical pa piti piyaamakoola pa nii: *'Pútuun pa efipikalananii poko púlooj.*'[☆] An óo an éesiitane Paapaa ya naakalan teyoo, áfaakey ti inci.

XLVI An ataapala acuk Paapaa ya nin neetaat éefulii ya pati Pútuun pa; akina acuke Paapaa ya.

XLVII Inci pusok aluu pánipani ya, an óo an éeyinane, ataakaataak elon ya eepayantoo ya.

XLVIII Inci yem hímpuul ha hiti elon ya.

XLIX Símaama aluu kaliyaali manna ya ti káahaan ka tes, háati fo nkaket.

L Pale paliyal empa inci insoke pa, pikina piyem paliyal pa péewanoonii pa púpufulii patiila, an óo an eeliye po ataket.

LI Inci yem paliyal pa piti elon ya péefulii pa patiila. An óo an eeliye ti paliyal empe afaalon fo cancowiyaaw. Apan paliyal empa inci inkaakaay pa kawufan, pikina piyem eniinam. Inci fawufan po ancuk púlunta pa pitaakaa elon."

LII Fiye Pusuwif pa nkáyaañ píñakalool penfakat nkasok: "Puume áyiin a aje naayina unaa kawufan eniinoo kati uliyaa?"

LIII Yéesu naañahanii: "Inci pusok aluu pánipani ya, taamanta niliit enii inci, Añii An, innilaan hísimam, etinitaak elon ya.

LIV An óo an eeliye eniinam, naalaan hísimam ataakaataak elon ya eepayantoo ya, inci illitanoo ti eket ya ti hinoom ha hikelan ha.

[☆] **VI:XLV 6:45** Esaaya 54:13

LV Kaatuko eniinam eyem paliyal pánipani, hísimam palaanal pánipani.

LVI An óo an eeliye eniinam naalaan hísimam afaakin ti inci, inci lombo inkin teyoo.

LVII Paapaa ya éepoñiyaam ya oopa kalonja, inci lombo íyyemi kalonja kamma akina. Fo lombo incuke, an óo an eeliye eniinam afaalon kamma inci.

LVIII Paliyal empa inci insoke pa, pikina piyem paliyal pa péewanoonii pa púpufulii patiila, pucukut nii empa simaama aluu nkaliye pa púful toko nkaket. An óo an eeliye paliyal empe afaalon fo cancowiyaaw.”

LIX Asokaasok enke akina ti kakalañan ka ti éluumuma ya eti Kafaanawum.

Hícump pinapana, kakatan ka kiteyii Yéesu

LX Ta nkásiye ta eehuu, hícump ti pinapana pa pakateyoo nkasok: “Pakalañanal empua píciiticiiti! Ayme ayina po kasayan?”

LXI Yéesu náameyi ti yaanoo nii pinapana pa pakateyoo, káakumutool eeha naasoke ha nkayaake, naasokii: “Fo kilim enkuu efikiñahan aluu puson ti káyinan ka kitaaluu?”

LXII Puume facuk niñ nicukaam, inci, Añii An, ti pisilo la inci iyyeniye la?

LXIII Kunuu ka kiti Pútuun pa nkuwufan elon, sempe an sitaakut nafaa. Kilim enka inci ínkup ka aluu, kiti Kunuu niñ elon.

LXIV Pale pakakee taaluu káyinanut.” Yéesu asokaasok eehuu kaatuko ámeyimeyi kápiliñ ti púcook pa pakayme káyinanut teyoo, náameyi lombo ayme akaakaay hífulu teyoo.

LXV Nene asokii: “Eehe hiwune inci insok aluu nii, an ayinaat ékey ti inci taamanta Paapaa ya áñakiyootoo.”

LXVI Ti oom káasiinjuma hícamp ti pinapana pa pakateyoo nkakatanoo, nkáyekuno pinapool neyoo.

LXVII Fiye Yéesu naacakan pinapana pa ñaasuwan niñ pákasupak paka: “Fo aluu lombo nílafiit pikaayu?”

LXVIII Simon Piyeer naañahanoo: “Ahámpaatiin, ti ayme nuukaakaay? Awe yekane kilim enka nkuwufan ka elon ya eepayantoo ya.

LXIX Unii úyinanaayinan, núumeyi nii, awe yem Eesampanee ya ati Pútuun pa.”

LXX Yéesu naañahanii: “Fo inci tom mamale aluu, aluu ñaasuwan niñ pákasupak paka? Pale háati fo, akee taaluu áhina páhin pa piti áhampaatiin a ati piseetaani pa!”

LXXI Kiti Judas añii ya ati Simon Iskaliyot naayeniye káakup. Kaatuko akina akaakaay hífulu teyoo apan akee ti ñaasuwan ya niñ pákasupak paka naayem.

VII

Káayinanaati ka kiti Yéesu pakatuwoo

I Púful toko, Yéesu naafiitanool mah ma miti Galilee, álafiit kaafiitanool mah ma miti Judaay kamma pakati kikaw ka pakati Pusuwif pa nkayemoo po ti cílopa kati kamukoo.

II Tempo pahaaño pa piti Púkuut pa piti Pusuwif pa mpúlohanii.

III Ti oom káasiinjuma, Yéesu pakatuwoo nka-sokoo: “Fúl le inkaay ti mah ma miti Judaay ancuk pinapana pa pakatii lombo kacukaa eeha ánhin ha!

IV An ayoliyantoo ti páhinoo nin álafiyaa písio; páawoo aapa ánhin enkuu, yísanoolo ti púlunta pa.”

V Yéesu pakatuwoo kasokaasok eehuu kaatuko pokoo lombo káyananut teyoo.

VI Yéesu naañahanii: “Caanak ca citoom ciloot cícolii, pale citaaluu ca, tan oo tan citem-paatempó.

VII Pakati púlunta pa kayinaat aluu hinatu; pale inci, kanataam-nat kamma inci insok tan oo tan nii páhinalii pinaput.

VIII Aluu nisilo pati pahaaño pa, samat inci etisilo pati pahaaño empuu, kaatuko caanak ca citoom ciloot cícolii.”

IX Ta naapaye ta káakup naatowo Galilee.

Yéesu pati pahaaño pa piti Púkuut pa

X Ta pakatuwoo nkakaaye ta pati pahaaño pa, Yéesu lombo naakaay po, pale naayolo ti pikaayu péeyisanooliit.

XI Pakati kikaw ka pakati Pusuwif pa nkayeniyoo hines pati pahaaño pa, nkasok: “Áyiin a anjuu uwwey?”

XII Ti kayon ka pakan paka nkayeno pupuu-sanoool kiteyoo. Pakakee nkasok: “Anjuu áyiin eenape.” Pakakee paka nkasok: “Haani, kin-caakool pakan paka naayaake.”

XIII Pale an áhaañiit káakup kiteyoo nin hilim heeceeke kamma nkafeye pakati kikaw ka pakati Pusuwif pa.

XIV Ta nkayeniye ta ti pututa pahaaño pa, Yéesu naasilo pati ekumpaan ya enfakat ya eti Pútuun pa naayeno kakalañan ti hank ha.

XV Pakati kikaw ka pakati Pusuwif pa innimii nkasok: “Ayíin a aña ataapala ataak akalañana pakiical pa piti Pútuun pa. Puume naayina kameye eehuu?”

XVI Yéesu naañahanii: “Kakalañan enka inci inkalañan ka kúfuliyoot ti inci, pale ti éepoñiyaam ya.

XVII Niñ an álafiyaa íhinu eeha Pútuun pa mpílafiyé ha, áfaameyi man kakalañan ka kutoom ti Pútuun pa nkúfulii, niñ ekina tom héefulii ti inci inci iyyem ti káakup.

XVIII An aña nákup héefulii teyoo, hiñes kánapiyan caacawoo naayaake, pale an aña nañes kánapiyan caacaw éepoñiyoo ya, an ati pánipani, kincaam kineetaat teyoo.

XIX Fo Móyiis tom awufane aluu hilim ha heesiinane ha? Apan an taaluu átuulut ho, weyme uwune innilafiyam himuku?”

XX Pakan paka nkañahanoo: “Hísaalumant híwuuliyuu, ayme álafiyuu himuku?”

XXI Yéesu naasokii: “Inci heecukantee hoonool inci ínhine, aluu púloon innim aluu.

XXII Móyiis asoke aluu ninakan mikampaani ma mitaaluu niñ mitaakaa kunoom isak niñ kíhaaciil (apan eehuu hífuliyoot ti Móyiis pale ti símaama aluu Abraham, Isaak niñ Jakob). Kamma eeha Móyiis naasoke ha, aluu lombo pikee pa inninakan-nakan ti hinoom ha hiti kayeno ka.

XXIII Páawoo inninakan-nakan mikampaani aluu háati ti hinoom ha hiti kayeno ka, ti hítuulu hilim ha heesiinane ha hiti Móyiiis, weyme éfiniñiken ti inci kamma inci ínkuuñane enii an púmpuluj ti hinoom ha hiti kayeno ka?

XXIV Niñ níhinaa kíiti, timpí nisincan eeha innicuk ha lamma, pale níhin kíiti pucoonool.”

Fo Yéesu ayem Eenucee ya?

XXV Pakakee ti pakati Jerusalem nkasok: “Fo áyiin aje tom nkayem ti hiñes himuku?

XXVI Nisincan, oopa ti káakup hátikin pakan paka peeyoliit, an asokutoo waah. Fo pakati kikaw ka pakatuunaa kacoonaacoon pánipani nii akina ayem Eenucee ya ati Pútuun pa?

XXVII Antúñ áyiin a aje, úmeyiyaameyi pa náafulii. Pale niñ Eenucee ya ákeyyoo, an átameyi pa náafulii.”

XXVIII Tempo Yéesu naayeno kakalañan ti hank ha hiti ekumpaan ya enfakat ya eti Pútuun pa, naasokii niñ hilim heeceeke: “Ee nímeyiyaam-méyi, ínnimeyi peyme inci íñfulii. Pale inci tom mamale ékey ya etoom, éepoñiyaam ya ati pánipani, nímiitoo.

XXIX Inci méyiyoomeyi kaatuko pateyoo inci íñfulii, akina ápoñiyaam.”

XXX Kamma kilim enkuu, nkayeno hiñes hicokuyoo pale an anañut teyoo epees kaatuko caanak ca citeyoo ciloot cícolii.

XXXI Háati fo, ti kayonj ka, hícump níhiyinan teyoo, nkasok: “Niñ Eenucee ya ákeyyoo, fo áfaahin hícump píyisan pihanj áyiin a aje?”

Kúmpoña ka kiti pufaasa pa kapucok Yéesu

XXXII Pufalisaay pa nkási eeha kayon ka nkiyeniye ha káakumutool kiti Yéesu. Fiye ñíhampaatiin puwaaseena pa pakati Pútuun pa nin Pufalisaay pa nkapoñ pufaasa ekumpaan ya enfakat ya eti Pútuun pa kapica kacokoo.

XXXIII Ta nkacole ta, Yéesu naasok: “Inci fayeno naaluu pale etikampan, nin fúlaa toko fañoho pati éepoñiyaam ya.

XXXIV Efiniñesam pale etinicukam; pa inci inkaakaay pa piyeno, aluu étiniyini po pikaayu.”

XXXV Fiye pakati kikaw ka pakati Pusuwif pa nkayeno picakanool: “Peyme áyiin a aje naakaakaay, pa etuucukoo? Fo pati Pusuwif pa keehancalooliye ka nkakin nin keeneetaat ka Pusuwif? Fo afaakalañan keeneetaat ka Pusuwif?

XXXVI Weyme náalafiye hisoku ti pákupal empe: ‘Efiniñesam pale etinicukam; pa inci inkaakaay pa piyeno, aluu étiniyini po pikaayu?’”

Kiyanu ka kiti man ma miti elon ya

XXXVII Hinoom ha hikelan ha hiti pahaaño pa heehañe ha hitaaku nafaa, Yéesu naasiño naasok nin hilim heeceeke: “Nin pálaani pucokaa an, ákey ti inci apilaan.

XXXVIII An óo an éeyinane ti inci, **kiyanu kiti man miti elon éfikifasasii ti yaanoo*,’ samat nii fa inkiicee fa ti hilim ha hiti Pútuun pa.”☆

* VII:XXXVIII 7:38 Nin ekina tom: “Nin pálaani pucokaa an, ákey ti inci. An óo an éeyinane ti inci alaan,” ☆ VII:XXXVIII 7:38 Esaaya 21:3; Esekiyel 47:1

XXXIX Ta Yéesu naasoke ta eehuu, kiti Kunuu ka keenape ka kiti Pútuun pa naayeniye káakup, keekaakaay ka éwanoonii ti kéeyinane ka teyoo. Tempo, Kunuu ka kuloot kuwufanee, kaatuko hamake ha hiti Yéesu hiloot híyisane.

Píkatinool pa piti pakan paka kamma Yéesu

XL Ta nkásiye ta kilim enkuu, pakakee ti kayonj ka nkasok: “Pánipani áyiin a anje ayem ayaamakoola ya!”

XLI Pakakee paka nkasok: “Akina ayem Eenucee ya ati Pútuun pa!” Pale pakakee nkasok: “Fo Eenucee ya áyiniyini éfulii Galilee?

XLII Fo hikiicutee ti hilim ha hiti Pútuun pa nii, Eenucee ya áfaafulii ti miin ma miti Dawid, ti saatee ya eti Betelehem pa Dawid naakine pa hínum?”☆

XLIII Fiyuu kayonj ka nkípaacinooliye kamma Yéesu.

XLIV Pakakee teyii nkálafiyoo hicoku, pale an ananjut teyoo epees.

Káayinanaati ka kiti ñíhampaatiin Pusuwif pa

XLV Ti pikelan, pufaasa pa pakati ekumpan ya enfakat ya eti Pútuun pa nkáñoohonii pati ñíhampaatiin puwaaseena pa pakati Pútuun pa ninj Pufalisaay pa, nkacakanii: “Weyme uwune nícoopiyootoo?”

XLVI Pufaasa pa nkañahanii: “An ataapala ákup samat nii áyiin a anjuu!”

XLVII Fiye Pufalisaay pa nkasokii: “Fo acaakoolaa-caakool aluu lombo?”

XLVIII Fo taakaataak akee ti pakati kikaw ka pakatuunaa niṃ ekina tom ti Pufalisaay pa éeyinane ti áyiin a añuu?

XLIX Haani! Pale kayon enke kéemiit ka hilim ha heesiinane ha hiti Móyiis, pakan keeñanee!”

L Pale Nikodem, Afalisaay ya aṇa mpaakaay ya faw pati Yéesu, naasokii:

LI “Hilim ha hituunaa heesiinane ha, fo híyiniyini kaasiin an ti pisiya an péesiitanutoo náameyi ee ha náahine?”

LII Fiye nkañahanoo: “Awe, fo awe lompo ati Galilee? Kalaṇ heekiice ha ti hilim ha hiti Pútuun pa, aafacuk nii ayaamakoola átafulii Galilee.”

LIII †[Púful toko an óo an naayet pateyoo.]

VIII

Aal a eemintee ya ti pahaaño niṃ áyiin

I **[Ta an óo an naayet ta ti enuufoo, Yéesu naakaay ti cítintin ca enca nkasok ca Olif.*

II *Eti kacom eteyyo mpucom mic, naaño ho ti hank ha hiti ekumpa an ya enfakat ya eti Pútuun pa, pakan paka púloon nkayeno ékey teyoo, akina naayeno apiyeniyii kakalaṇ.*

III *Pikalaṇana hilim ha heesiinane ha hiti Móyiis niṃ Pufalisaay pa nkácoopii aal eenimiye aṇa nkaminte ti pahaaño niṃ áyiin, nkasiinanoo hátikin pakan paka púloon.*

† VII:LIII 7:53 An ámiit man Saṃ akiice 7:53–8:11. * VIII:I 8:1 An ámiit man Saṃ akiice 7:53–8:11.

IV *Nkasok Yéesu: “Ahámpaatiin, aal a aŋe amintee ti pahaaño niŋ áyiin.*

V *Ti hilim ha heesiŋanee ha hiti Móyiis, ki-iceekiic nii pakaal paka payenkuu fiyuu kañanee himuku ti kaanunkalee niŋ pukumpa. Fiye awe, eeheyme ansoke?”*

VI *Kasokaasok eehuu kati kakuuc Yéesu nkáyiniyoo hinooku. Pale Yéesu náasitan naayeno hikiicu niŋ hisiikoo t’etaam.*

VII *Pikalaŋana pa niŋ Pufalisaay pa nkatowiyoo ti kaacakanool, fiye Yéesu naalito naasokii: “An taaluu aŋa ataapala amuuyen, átiŋ anunkoo ekumpa.”*

VIII *Púful toko, nene ásitán apiyeno hikiicu t’etaam.*

IX *Ta nkásiye ta kilim enkuu, kéecoopii ka aal a nkayeno epuutalo oonool oonool, púcook ti keefale ka fo towo Yéesu lamma niŋ aal a eesiŋanee ya ti pututa pa.*

X *Yéesu nene alito naacakan aal a: “Aaluu, poko unkey? Fo an asiŋanuti ti pisiya?”*

XI *Aal a naaňahanoo: “Haani Ahámpaatiin.” Yéesu naasokoo: “Inci lombo etisiŋani ti pisiya, kaay pale timpi nene muuyen.”]*

Yéesu ecaan ya eti púlunta pa

XII *Yéesu nene asok pakan paka: “Inci yem ecaan ya eti púlunta pa, an óo an eenapanaam atalon ti éniimaan pale afaataak ecaan ya eyya newufan ya elon ya.”*

XIII *Fiye Pufalisaay pa nkasokoo: “Awe yem eetantake ya ati faŋi, ooto eeha ansok ha hiti pánipani tom!”*

XIV Yéesu naañahanii: “Háati inci íyyemi eetantake ya ati fañam, eeha inci insok ha hiti pánipani, kaatuko méyimeyi pa inci ínfulii niñ pa inci iyyem ti pikaayu. Pale aluu, nímiit pa inci ínfulii, nímiit lompo pa inci iyyem ti pikaayu.

XV Aluu, ínnihinaa kíiti, innisincan-sincan lamma eeha nihicukee ha. Iyyema inci, hínantoo kíiti an.

XVI Apan niñ inci hínaa kíiti, necoonool-coonool, kaatuko yeniyantoo lamayam, pale Paapaa ya éepoñiyaam ya nayenoyeno niñ inci.

XVII Kiiceekiic ti hilim ha heesiñanee ha hitaalu niñ, niñ keetantake pákasupak kasokaa hoonool huu, eeha nkasoke ha hiti pánipani.☆

XVIII Inci yem eetantake ya atoom, Paapaa ya éepoñiyaam ya ayem eetantake ya atoom lompo.”

XIX Pufalisaay pa nkacakanoo: “Paapaa atii uwwey?” Yéesu naañahanii: “Nímiitam, nímiit lompo Paapaa atoom. Niñ nímeyiyaam-méyi, anti nímeyi Paapaa atoom lompo.”

XX Yéesu naasokii kilim enkuu ta naayeniye ta kakalañan ti hank ha hiti ekumpaam ya enfakat ya eti Pútuun pa, pukol la nkawas la mañ ma miti kawun ka. An acokutoo kaatuko caanak ca citeyoo ciloot cícolii.

Kaacempes ka kiti Yéesu kiti eket ya eteyoo

XXI Yéesu nene asok Pufalisaay pa: “Inci fakaay, efiniñesam, pale efiniket niñ kaamuuyen ka kitaaluu. Pa inci iyyem pa ti pikaayu, étiniyini po ékey.”

☆ VIII:XVII 8:17 Kakaman 17:6; 19:15

XXII Fiye, Pusuwif pa nkasok: “Fo emukoolo naakaakaay? Kaatuko asok: 'Niyinaat pikaayu pa inci inkaakaay pa.'”

XXIII Yéesu nene asokii: “Aluu pakati t’etaam, inci ati patiila; aluu pakati púlunta pa, inci ati púlunta pa tom.

XXIV Ekina ewune inci insok aluu: ‘Efiniket nin umuuyen wa utaaluu.’ Nin niyinanut nii Inci Yem aña inci iyyem ya, efiniket nin umuuyen wa utaaluu.”

XXV Nkañahanoo: “Fo awe yem ayme?” Yéesu naañahanii: “Aña inci iyyem ya aluu ti hisoku kápiliñ ti púcook.

XXVI Hícump waah inci intaake uti hisoku kitaaluu nin uti íhinu aluu kíiti, pale aña éepoñiyaam ya ati pánipani. Eeha inci ínsiye ha teyoo, hikina inci insok púlunta pa.”

XXVII Kámiit nii hiti Paapaa ya naayemii ti hisoku.

XXVIII Fiye Yéesu naasokii: “Nin níseepinaam, ☆ inci, Añii An, éfinimeyi nii Inci Yem aña inci iyyem ya. Innímeysi lombo nii hínantoo waah inci fañam, pale eeha Paapaa ya naakalananaam ha, hikina inci insok.

XXIX Éepoñiyaam ya oopa nin inci, akatanutam lamayam. Kaatuko héesuumoo ha inci ínhin tan óo tan.”

XXX Ta naayeniye ta káakup kilim enkuu, hícump pakan nkáyanan teyoo.

Pinapana pánipani

XXXI Yéesu naasok Pusuwif pa kéeyinane ka teyoo: “Niñ nitowiyaa ti kanapan kilim ka kutoom, efiniyeno pinapana pa pakatoom pánipani.

XXXII Efinimeyi pánipani ya, apan pánipani ya efeeyihan aluu ti himiikanate.”

XXXIII Nkañahanoo: “Unii pakati miin ma miti Abraham, utaapala uyeno pimiikan an. Fiye awe, puume áafayini hisoku unii nii: 'Efiniyiha-nee'?”

XXXIV Yéesu naañahanii: “Inci pusok aluu pánipani ya, an óo an eemuuyene, akina amiikan ati kaamuuyen.

XXXV Amiikan ayeniyantoo ati miin fo cancowiyaaw, pale añii ya, ati toko fo cancowiyaaw.

XXXVI Ooto niñ Añii ya ayihanaa aluu, efiniyih pánipani.

XXXVII Inci méyimeyi nii aluu pakati miin ma miti Abraham. Pale hiñes himukuyam inniyaake kaatuko taaluu hilimam hilehut ti saan aluu.

XXXVIII Inci hisoku aluu eeha inci incuke ha ti Paapaa atoom iyyaake. Pale aluu eeha innisiye ha ti paapaa ataaluu inniyem ti íhinu.”

XXXIX Nkañahanoo: “Paapaa atoonii ayem Abraham.” Yéesu naasokii: “Niñ aluu epuuk Abraham anti níhin samat nii Abraham.

XL Inci, pánipani ya eyya inci ínsiye ya ti Pútuun pa iyyem aluu ti hisoku, pale aluu inniyemi ti hiñes himukuyam, Abraham kalonayoo, ataapala áhin eehuu.

XLI Pale aluu, íhinu samat nii paapaa ataaluu inniyaake.” Nkañahanoo: “Unii upukutee ti pihaañiya, Paapaa oonool nuutaake akina ayem

Pútuun pa.”

XLII Yéesu naasokii: “Niñ Pútuun pa piyem Paapaa ataaluu, anti nílafiyam. Kaatuko inci pati Pútuun pa ínfulii, fiye íyyemi le. Inci kéyyoot ti fanjam pale pikina púpoñiyaam.

XLIII Weyme uwune hilim ha hitoom hicaañut aluu? Kaatuko niyinaat hicoonu eeha inci insok ha.

XLIV Paapaa ataaluu ayem áhampaatiin a ati piseetaani pa, ínnilafi íhinu eeha níhisuum ha paapaa ataaluu. Akina amukala kápiliñ ti púcook pa. Ataapala asiño ti pánipani ya, kaatuko pánipani ya eneetaat teyoo. Niñ acaamaa, pacukoo, kaatuko akina nincaama, náayemi paapaa ya ati kincaam ka.

XLV Pale inci pánipani ya inci insok, ekina ewune níyinanutam.

XLVI Ayme taaluu ayina káyisan nii inci muuye-naamuuyen? Niñ pánipani ya inci insok, weyme uwune níyinanutam?

XLVII An ati Pútuun, násiitansiitan eeha Pútuun pa mpusok ha, pale aluu nísiitanutam kamma innineetaat pakati Pútuun pa.”

Yéesu niñ Abraham

XLVIII Pusuwif pa nkasok Yéesu: “Fo pánipani tom nuusoke nii awe ati Samali, hísaalumant híwuuliyuu?”

XLIX Yéesu naañahanii: “Haani hísaalumant híwuuliitam, pale inci mákiyanaa-mákiyan paapaa atoom, aluu nímakíyanutam.

L Inci tom láfiye pakan paka kati kámakiyanam. Taakaataak aña éelafiye pakan

paka kati kámakiyanam, akina ayem áhina ya kíiti.

LI Inci pusok aluu pánipani ya, nin an átuulaa hilim ha hitoom ataket.”

LII Pusuwif pa nkasok Yéesu: “Fiye úmeyimeyi nii hísaalumant híwuuliyuu. Abraham ake-taket, piyaamakoola pa lombo nkaket, pale awe insok nii, aña éetuule hilim ha hitii ataket.

LIII Awe, fo aahaña Abraham paapaa atoonii? Akina aketaaket, piyaamakoola pa lombo nkaket. Fo weyme ancoke fanji?”

LIV Yéesu naañahanii: “Nin inci mákiyanooliyaa, hamake ha hitoom hitaakut nafaa. Paapaa atoom ámakiyanaam, aña innisoke ya nii akina ayem Pútuun pa pitaaluu,

LV pale nímiitoo. Inci méyiyoomeyi; nin inci soka nii míitoo fayeno nincaama samat nii aluu. Pale méyiyoomeyi, íntuul hilim ha hiteyoo.

LVI Abraham paapaa ataaluu, ti pásuuma naayeniye kaatuko ámeyimeyi nii afaacuk hi-noom eeha inci inkaakaay ha écolii. Acukaacuk ho ínsuumoo.”

LVII Pusuwif pa nkasok Yéesu: “Aaloot taak fala sitiil áwii ésupak nin ñaasuwan (50) insok nii aacukaacuk Abraham?”

LVIII Yéesu naañahanii: “Inci pusok aluu pánipani ya, Abraham ápukumee, Inci Yem.”☆

LIX Ta nkásiye ta eehuu, nkayesal pukumpa kati kanunkaloo pale Yéesu naayolo náaful ti ekumpaan ya enfakat ya eti Pútuun pa.

IX

Káakuuñanee ka kiti áyiin éefuume kápiliŋ emma naapukee

^I Yéesu ti pikaayu, naacuk áyiin éefuume emma naapukee.

^{II} Pinapana pa pakateyoo nkacakanoo: “Rabi, umuuyen wa uti ayme uwune áyiin a aŋe náafuum emma naapukee? Umuuyen wa uteyoo fo uti pupukayoo?”

^{III} Yéesu naañahanii: “Neetaat umuuyen wa uteyoo neetaat lombo uti pupukayoo. Afúumaafuum ancuk páhin pa piti Pútuun pa kati píyisanee pínapii teyoo.

^{IV} Hanakan ha uñaŋaa íhinu páhin pa piti éepoñiyaam ya, pale hánant ha uuha ti ékey ta an naayinantoo páhin.

^V Fa inci iyyem fa ti púlunta pa, inci yem ecaan ya eti púlunta pa.”

^{VI} Ta Yéesu naapaye ta káakup, naafaac ti esiya ya naanakanool yo niŋ mifaac ma, naanaaneen yo ti ñíkin éefuume ya.

^{VII} Fiye naasokoo: “Kaay caañowo ti éwacuma eyya nkasok ya Silowam” (Silowam ekina eyem “eepoñee”). Eéfuume ya naakaañowo, ti éñoohonii ya eteyoo naacuk.

^{VIII} Pikinooloo niŋ payenka nkacukoo ka hínum ti kaalumatool nkasok: “Fo neetaat káafuumafuum enka nkiyeno ka le kayen ti kaalumatool?”

^{IX} Pakakee nkasok: “Akina.” Pakakee paka nkasok: “Haani akina tom, pale anakooloo.” Ayíin a naayeno hisoku: “Inci himuumam.”

^X Fiye nkacakanoo: “Ooto puume ñíkini íññipankiniye?”

XI Naañahanii: “Ayíin a aña nkasok a Yéesu acoope esiya naapoocan yo naanaaneen yo ti ñíkinam, naasokam inci kaacaañowo Silowam. Fiye, inci inkaay picaañowo, íyyini hicuku.”

XII Nkacakanoo: “Akina uwwey?” Naañahanii: “Inci míit.”

Pufalisaay pa kaacakanool ka kiteyii éefuume ya hínum

XIII Púful toko, nkacoop éefuume ya hínum pati Pufalisaay pa.

XIV Inhemool hinoom eeha Yéesu naapoocane ha esiya ya náakuuñan éefuume ya, hikina hiyem hinoom ha hiti kayeno ka hiti Pusuwif pa.

XV Fiye Pufalisaay pa lombo nkayeno kaacakanool áyiin a puume ñíkinoo íññipankiniye. Ayíin a naasokii: “Esiya naapoocane niñ mifaac naanaaneen yo ti ñíkinam, inkaañowo, incuk.”

XVI Pakakee ti Pufalisaay pa nkasok: “Ayíin a aña áfuliyoot pati Pútuun pa, kaatuko átuulut hinoom ha hiti kayeno ka.” Pale pakakee paka nkasok: “Puume amuuyena áfinnayini íhinu píyisan empuu?” Fiye nkápaacinoolo.

XVII Púful toko, nene kakaan éefuume ya hínum: “Awe, weyme ayyina hisoku kiteyoo? Páawoo ñíkini náapankine.” Naañahanii: “Ayaamakoola.”

XVIII Pale pakati kikaw ka pakati Pusuwif pa nkapook káyinan nii áyiin a éefuume hínum, apan fiye oopa ti hicuku. Káyinanut fo ta nkáyonkalii ta pupukayoo.

XIX Ta pupukayoo nkácolii ta, ñíhampaatiin ña pakati Pusuwif pa nkacakanii: “Fo aña aña

aluu, aña innisoke ya nii éefuume kápiliŋ emma naapukee? Puume náahine apucuk?”

XX Pupukayoo nkañahanii: “Uméyimeyi nii aña añiin unii, éefuume ya kápiliŋ ta naapukee.

XXI Pale unii úmiit puume náahine fo áćukii, éepankine ya ñíkinoo lompo úmiitoo. Pale añii tom; nicakanoo, afaañahan aluu.”

XXII (Pupukayoo kákupaakup fiyuu kamma nkafeye pakati kikaw ka pakati Pusuwif pa. Kaatuko kásiyoolaa-síyool nii efikakit ti éluumuma ya an óo an eesoke nii Yéesu ayem Eenucee ya ati Pútuun pa.

XXIII Ekina ewune pupukayoo nkasok: “Nicakanoo, añii tom.”)

XXIV Fiye Pufalisaay pa nkáyonkalii áyiin a éefuume ya hínum púsupiyenu, nkasokoo: “Aapa hátikin Pútuun pa, sok pánipani ya! Unii úmeyimeyi nii an a ajuu amuuyena.”

XXV Naañahanii: “Inci míit man amuuyena pale hoonool inci immeya, inci hínum éefuume pale fiye inci oopa ti hicuku.”

XXVI Nkacakanoo: “Weyme náahinuu? Puume náahine ápipankin ñíkini?”

XXVII Ayín a naañahanii: “Inci payaapa ho aluu hisoku, pale nísiitanutam. Weyme uwune ínnilafi pinene sok ho aluu? Fo aluu lompo nílafilafi piyeno pinapana pa pakateyoo?”

XXVIII Fiye nkayeniyoo kateñal ti hisokuyoo: “Awe yem anapana ya ati áyiin a ajuu, unii pinapana pakati Móyiis.

XXIX Uméyimeyi nii Pútuun pa niŋ Móyiis mpúkupe, pale áyiin ajuu úmiit fala peyme

náafulii.”

XXX Ayiin a naañahanii: “Eehuu hínimaam, nímiit peyme náafulii apan náapankin ñíkinam!

XXXI Uméyiyaameyi nii Pútuun pa písiitanantoo pumuuyena pa pale mpísiitan-síitan eefeye po náahin eeha mpílafíye ha.

XXXII Kápiliñ emma púlunta pa mpíyaañe ma, hitaapala hísiyee nii, an ápankine ñíkin éefuume emma naapukee.

XXXIII Niñ áyiin a añuu áfuliyoot pati Pútuun pa, átayini íhinu waah.”

XXXIV Nkañahanoo: “Awe, elonj púloon ti kaa-muuyen neeyem emma ampukee, fiye állaafi unii kakalañan?” Ti oom káasiinuma nkayaanoo tíkitaan.

Hífuumu kunuu

XXXV Yéesu náasi nii éefuume ya hínun, Pufal-isaay pa kayaanooyaan. Fiye, Yéesu naakaayoo hiñes, naacukoo naasokoo: “Fo áayinanaayinan ti Añii An?”

XXXVI Ayiin a naañahanoo: “Ahámpaatiin, sokam akina ayem ayme, ancuk inci yínanaa teyoo.”

XXXVII Yéesu naasokoo: “Aacukoocuk, akina ayem fiye ti káakup niñ awe.”

XXXVIII Ayiin a naañahanoo: “Ateeteyo, inci yínanaa.” Náakilipo hátikinoo puhoonuyoo t’etaam.

XXXIX Púful toko, Yéesu naasokoo: “Kíiti ewune inci ínkey ti púlunta pa: ancuk kéefuume ka kati kacuk, keecuke ka nkáfuum.”

XL Pakakee ti Pufalisaay pa keeyeniye ka toko nkási eeha Yéesu naayeniye ha hisoku, nka-cakanoo: “Fo unii lompo úfuumaafuum?”

XLI Yéesu naañahanii: “Niñ nífuumaafuum anti níyeniyaati pumuuyena pale páawoo nisokaasok nii nicukaacuk, kaamuuyen ka kitaaluu etikiponketee.”

X

Afaasa ya niñ koolee ya eteyoo

I Yéesu naasokii: “Inci pusok aluu pánipani ya, an óo an eenaput ti hunkut ha hiti híkinku ha hiti pásaacii pa pale naasilo ti híkinku ha, oom an álipa, akanca.

II Pale eenape ya ti hunkut ha ayem afaasa ya ati pásaacii pa.

III Awásuma híkinku ha áfaapankinoo hunkut ha, pásaacii pa mpísi hilimoo; sáacii óo sáacii eteyoo, afaayonkal yo ti caacaw eteyyo mpinapanoo tíkitaan.

IV Niñ áfulaniyoo pásaacii pa piteyoo púloon, naanow po hátikin, pikina mpinapanoo kamma mpikiiwe hilimoo.

V Etipinapan akaawoola, pale efipiteyoo kamma mpikiiwut hilim ekaawoola ya.”

VI Yéesu naakamanii hícantitu eehuu, pale kámiit eeha náalafiyii ha hisoku.

Yéesu afaasa ya eenape ya

VII Fiye Yéesu nene asok: “Inci pusok aluu pánipani ya, inci yem hunkut ha hiti pásaacii pa.

VIII Kéekeyii ka púloon le niñ inci fácolii, pílipa niñ pikanca. Pale pásaacii pa písiitanutii.

IX Inci yem hunkut ha. An óo an eenape ti inci afaafakanee. Afánayini énakoonii niŋ hífulu nataak paliyal.

X Alípa ya nákeykey káalipu, himuku niŋ káapucalool lamma. Pale inci kéyyookey pakan paka kati kataak eloŋ, nkalonŋ yo pánipani.

XI “Inci yem afaasa ya eenape ya. Afaasa ya eenape ya nacooncoon kawufan eloŋoo kamma pásaacii pa piteyoo.

XII Pikee pa áhampaatiin a ati pásaacii pa naa-coop an apiyeno afaasa ati pásaacii pa piteyoo. Oom an efaas naayaake kamma naakaakaayee cooy; niŋ acukaa eyen elampa ti ékey afaatah toko pásaacii pa naatey, kaatuko piteyoo tom. Fiye eyen elampa ya neelaako po neehancalool po.

XIII Ayíin a ateyaatey kamma naacoopee páhin, cokutoo ti pásaacii pa.

XIV-XV Inci yem afaasa ya eenape ya. Paapaa ya náameyiyam inci lombo ímmeyi Paapaa ya, fo lombo incuke inci méyimeyi pásaacii pa putoom, pásaacii pa putoom lombo mpímeyiyam. Inci incooncoon kawufan eloŋ ya etoom kamma pásaacii pa.

XVI Inci taakaataak pikee pásaacii peeneetaat ti híkinku eehe, empuu lombo ñañaa po écoopii, éfipisiitan hilimam. Ancuk koolee yoonool etaakiyaa niŋ afaasa oonool.

XVII Paapaa ya álafiyaamlafi kamma inci incoon kawufan eloŋ ya etoom kati sa yo nene.

XVIII An ayinaat hicoopu eloŋ ya etoom pale inci uwwufan yo ti pásuumayam. Inci taakaataak

kayine kiti kawufan eteyyo nin kayine kiti hisayu eteyyo nene, eehe Paapaa atoom naasokaam kati hín.”

XX Kilim enkuu nene kípaaacinool Pusuwif pa.

XX Hícump teyii nkasok: “Hísaalumant híwuuliyo! Awuyaawuyo! Weyme ínisiitanoo?”

XXI Pale pakakee paka nkasok: “An aja hísaalumant níhiwuuliye ákupantoo fiye. Fo hísaalumant éfihiyini káapankin ñínkin éefuume?”

Pusuwif pa káayinanaati ka kiteyii

XXII Pahaano pa piti ekumpan ya enfakat ya eti Pútuun pa* eeyem ya Jerusalem mpúcolii, tempo ti caanak citi pamon.

XXIII Yéesu naayeno kaamuumuusool ti ekumpan ya enfakat ya, la nkasok la címpañ ya eti Solomon.

XXIV Fiye, pakati kikaw ka pakati Pusuwif pa nkákiiitooloo nkasokoo: “Fo teyme aafakat unii ti énimaañ? Iyyema awe yem Eenucee ya ati Pútuun pa caañan unii.”

XXV Yéesu naañahanii: “Sokaasok ho aluu pale níyinanut. Píyisan empa inci ínhin pa ti caacaw Paapaa atoom, pikina píyisane aja inci iyyem ya.

* **X:XXII 10:22** Máamun sitiil keme nin áwii éhaaciil (160) le nin Yéesu afaapukee, pikamool Pusuwif pa nkanako ti ekumpan ya enfakat ya eti Pútuun pa kapilecatan yo. Fiyuu Pusuwif pa nkayinaat kaawaaseen Pútuun pa. Hikee hinoom, akee áyiin aja nkasok Yutas Makape naaheek pikamoolii naakuulan ekumpan ya enfakat ya. Pahaano pa piti ekumpan ya enfakat ya, eehuu mpínawunan.

XXVI Pale aluu níyinanut, kaatuko nineetaat ti písaaicii pa putoom.

XXVII Pinapana pa pakatoom kacukaacuk nii písaaicii empa mpísiitan hilimam. Inci méyiyimeyi nkanapanam.

XXVIII Uwwufanii elonj ya eepayantoo ya. Inci étipuulii, an lombo átayiniyíi hilamu ti epeesam.

XXIX Paapaa atoom eewufanaamii ya ahaña an óo an, an ayinaatii hilamu ti epees Paapaa atoom.

XXX Inci niñ Paapaa ya an oonool."

XXXI Pusuwif pa nene kayesal pukumpa kati kanunkal Yéesu fo aket.

XXXII Pale Yéesu naasokii: "Hícump páhin peenape inci íyyisane aluu púpufulii pati Paapaa ya, empeyme tempo puwune ínnilafiyam kaanunkal pukumpa fo ket?"

XXXIII Pusuwif pa nkañahanoo: "Neetaat páhin peenape puwune núulafiyi himuku, pale fa anteñale fa Pútuun pa, awe an kensenj insok nii awe Pútuun!"

XXXIV Yéesu naasokii: "Fo kiicutee ti hilim ha heesiinane ha hitaaluu nii Pútuun pa pusok: *'Inci sok, aluu ñútuun'?*"☆

XXXV Uméyiyaameyi nii hilim ha hiti Pútuun pa hiyinaatee hípuu. Ooto niñ piyonkalaa payenka mpúkupe ka neyíi 'ñútuun',

XXXVI weyme uwune innisok nii inci teñalaateñal Pútuun pa kamma inci insoke nii inci yem Añii ya ati Pútuun pa? Apan inci yem aña Paapaa ya naamamale ya náapoñiyam ti púlunta pa.

☆ X:XXXIV 10:34 Kísimu 82:6

XXXVII Niṇ inci hínut páhin pa piti Paapaa atoom, timpi níyinanam,

XXXVIII pale niṇ inci hínaa po, háati níyinanutam, níyinan eeha inci ínhin ha kati nímeysi innikiiw nii Paapaa ya oopa ti inci, inci lombo oopa ti Paapaa ya.”

XXXIX Fiye, nene kayeno hiṇes hicokuyoo pale naafakii.

XL Púful toko, Yéesu naañoḥo apifiitan musuu ma miti Jordan la Saṇ náacooke la íhinu pátise, naayeno toko.

XLI Hícump pakan nkákey teyoo. Nkasokool: “Saṇ, háati áhinut píyisan poonool pale waah ewwa naasoke wa púloonṇ kiti áyiin a aṇe, uti pánipani.”

XLII Hícump pakan toko, nkáyinan ti Yéesu.

XI

Eket ya eti Lasaar

I Intaako áyiin éekuúñe caacawoo Lasaar. Naakin ti saatee ya eti Betani niṇ pakahoopoo Mari niṇ Maarta.

II Mari aṇe ayem aṇa eenuce ya Ateeteyo niṇ munucu méesuume haaw naatoot wootoo niṇ wanoo. Ahoopoo ayem Lasaar éekuúñe ya.

III Pakahoopoo nkapoñ an pati Yéesu apicaasokoo: “Ahámpaatiin, áwiyi aṇa állaḥiye ya ákuuñaaakuuñ.”

IV Ta Yéesu náasiye ta eehuu naasok: “Káakuuñu enkuu kiti himukuyoo tom, pale éfikiyisan hamake ha hiti Pútuun pa. Pínapii tenko Añii ya ati Pútuun pa áfaamakiyanee.”

^V Yéesu náalafi Maarta ninj atuwoo ninj Lasaar meemak.

^{VI} Ta náasiye ta nii Lasaar ákuuññaakuuñ, naayeno pa naayeniye pa fo kunoom kúsupak.

^{VII} Púful toko naasok pinapana pa pakateyoo: “Uñohiyaa ti mah ma miti Judaay.”

^{VIII} Pinapana pa nkañahanoo: “Rabi, fiyiit ta Pusuwif pa nkálafiyuu kaanunkal ninj pukumpa fo aaket, fiye awe ínneelafi upuñohiyaa po?”

^{IX} Yéesu naañahanii: “Fo siwaati ñaasuwan ninj súsupak tom siyem ti hanakan? Ninj an asapalaa ninj hanakan átafukoolo kaatuko acukaacuk ecaañ ya eti púlunta empe.

^X Pale ninj ayenyaa pikaayu ninj hánant áfaafukoolo kaatuko ataakut ecaañ.”

^{XI} Ta naapaye ta káakup, nene asokii: “Awí unaa Lasaar anjotaanjot, pale inci pikaayu káiyialoo.”

^{XII} Pinapana pa pakateyoo nkañahanoo: “Ahámpaatiin, ninj hinjotu naayaake ooto afaafisak.”

^{XIII} Yéesu hisokuyii naayeniye nii Lasaar ake-taaket pale pinapana pa pakateyoo incukii nii hinjotu kensenj naasokii.

^{XIV} Fiye Yéesu naasokii picaañ nii: “Lasaar aketaaket.

^{XV} Súumaamsuum fa eehuu nihitookutam fa po, ancuk níyinanaa, pale ukaayaa pateyoo.”

^{XVI} Fiye Tomas, anj a nkasok a lombo Máasupak ma, naasok pákawiyoo pinapana pa: “Unaa lombo ukaayaa ancuk nuuketaa neyoo.”

Yéesu eeyem ya pilito pa ninj elonj ya

XVII Ta Yéesu naacole ta, naatook loho Lasaar ahokee fo ataak kunoom kipaakiil.

XVIII Po Betani, láanoolut nin Jerusalem, máamun sikilomeetal síhaaciil.

XIX Ekina ewune hícump Pusuwif nkakaay pati Maarta nin Mari piñaapo keenoot ka kiti ahoopii.

XX Ta Maarta náasiye ta nii Yéesu oopa ti ékey, naakaay kaapaakoolanoo, Mari naayeno t'enuuf.

XXI Maarta naasok Yéesu: "Ahámpaatiin, nin le ayyeniye, ahoopam anti áketaati.

XXII Pale fo fiye inci méyimeyi nii waah óo waah ewwa alluume Pútuun pa, efipuwuni wo."

XXIII Yéesu naasokoo: "Ahoopi afaalito ti eket ya."

XXIV Maarta naañahanoo: "Inci méyimeyi nii áfaalitoonii ti eket ya ti hinoom ha hikelan ha hiti púlunta pa."

XXV Yéesu naasokoo: "Inci yem pilito pa, inci lombo yem elonj ya. An óo an éeyinane ti inci, háati naaket afaalonj.

XXVI An óo an eelonje náayinan ti inci ataket háati poonool. Fo áayinanaayinan eehe?"

XXVII Maarta naañahanoo: "Ee Ahámpaatiin, inci yínanaayinan nii awe yem Eenucee ya, Añii ya ati Pútuun pa eeñaje ya ékey ti púlunta pa."

XXVIII Púful toko Maarta naacaayonkal atuwoo Mari naapuusanooloo apusokoo: "Ahámpaatiin a ácoliyoo, oopa nacakani."

XXIX Ta Mari náasiye ta eehuu, naalito naahili-ikan apikaay pateyoo.

XXX Tempo Yéesu aloot anako ti saatee ya, la Maarta naapaakoolanoo la naalonje.

XXXI Pusuwif pa keeyeniye ka niŋ Mari nkayeniyoŋ kaapuñanool, nkacukoo naalitiye mpacas náaful, nkanapanoo pucukii nii pikaayu pukooŋ pati hiyaak ha naayaake.

XXXII Ta Mari naacole ta la Yéesu naayeniye la, apucukoo naanow ti wootoo naasokoo: “Ahámpaatiin, niŋ le ayyeniye ahoopam anti áketaati.”

XXXIII Ta Yéesu naacuke ta Mari ti pukooŋ niŋ Pusuwif pa kéenapaniyoo ka lombo ti pukooŋ, yaanoo neemeen niŋ kúnuul inseeño.

XXXIV Naasokii: “Peyme innihokoo?” Nkañahanoo: “Ahámpaatiin, káy aapucuk.”

XXXV Yéesu naakooŋ.

XXXVI Fiye Pusuwif pa nkasokool: “Nisincan fa náalafiyoo fa!”

XXXVII Pale pakakee paka nkasok: “Fo akina éepankine ya ñíkin áyiin a éefuume ya, ayinaat fala káakuuñan Lasaar áketum?”

Elítaniyee ya eti Lasaar ti eket ya

XXXVIII Yéesu nene ameen niŋ kúnuul, naakaay ti hiyaak ha. Hiyaak ha níhiyemi ti kaayeen kenfakat. Enánkiin enfakat epanke putum pa piti hiyaak ha.

XXXIX Yéesu naasok: “Nífulan énankiin ya.” Maarta, ahoop a ati eekete ya, naañahanoo: “Ahámpaatiin, fiye afutaa kaatuko taakaa kunoom kipaakiil.”

XL Pale Yéesu naasokoo: “Fo inci sokuti nii, náayinanaa aafacuk hamake ha hiti Pútuun pa?”

XLI Fiye, nkáfulan énanikiin ya. Yéesu náahaafin naasok: “Paapaa, inci sokuu apalaka fa ánsiyaam fa.

XLII Inci méyimeyi nii ánsiyamsi tan óo tan, pale kayon enke kuwune inci ínkup, kati kíyinan nii awe póñiyaam.”

XLIII Ta Yéesu naapaye ta káakup, naaceek nin kaawiiluyoo: “Lasaar, fúlii!”

XLIV Ayiin a eekete ya náafulii, sipeesoo nin wootoo insipoonanoolee nin wañ uti ehok, puhoonuyoo mpukuupatanoolee nin cifaal. Yéesu naasok: “Nícenkinoo innikatanoo apikaay.”

Hikuucuyee ha hiti himuku ha hiti Yéesu

XLV Hícump ti Pusuwif pa kéekeyii ka hiyooop Mari nkacuk eeha Yéesu náahine ha nkáyinan teyoo.

XLVI Pale pakakee teyii nkakaay pati Pufalisaay pa nkakamanii eeha Yéesu náahine ha.

XLVII Fiye, Pufalisaay pa nin ñíhampaatiin puwaaseena pa pakati Pútuun pa nkaconcoolan ñíhampaatiin píhina kíiti ya pakati Pusuwif pa, nkasok: “Weyme nuukaakaayaa íhinu? Ayiin a aje oopa ti íhinu hícump píyisan.

XLVIII Nin ukatanoo aputowo fiye ti pikaayu, pakan paka púloon éfikayinan teyoo. Pakati Room éfikasi ho nkákey kapihancalool ekumpan ya enfakat ya etuunaa eti Pútuun pa nin síi ya etuunaa.”*

* **XI:XLVIII 11:48** Nin ekina tom: “kapihancalool letuunaa nin síi ya etuunaa.”

XLIX Akee teyii caacawoo Kayif, akina ayeniye awaaseena ya enfakat a oom etii, naasokii: “Aluu nímiit likee!

L Nípannumut nii haṇa panap taaluu an oonool apiket kamma pakan paka, le niṇ sī ya púloon éfeepucaloolee.”

LI Kayif asokut eehuu ti faṇoo, pale fa naayeniye fa awaaseena ya enfakat a ti oom etii, ekina ewune naayaamakool nii Yéesu añañaa eket kamma sī ya eti Pusuwif pa.

LII Apan ataket kamma sī eyyu lamma pale kati aconcenool epuuk Pútuun pa púloon kee-hancaloole ka kapiyeno hímaaf hoonool.

LIII Fiye písik oom hinoom, pakati kikaw ka pakati Pusuwif pa nkasiiniye kati kamuk Yéesu.

LIV Ekina ewune Yéesu náayekuno kaakaa-wool ápiyisanoolo ti Pusuwif pa, pale naakaay ti saatee eekole káahaan ka tes, nkasok yo Efreem, naayeno toko niṇ pinapana pa pakateyoo.

LV Ti oom caanak, pahaaño pa piti Himuusu ha hiti Pusuwif pa mpúlohanii, hícomp pakan nkáfulii ti pisaatee pa niṇ misaatee ma kapisilo Jerusalem kati kakuulanoolo le niṇ pahaaño pa.

LVI Nkayeno hiṇes Yéesu loho kasiiniyaa lati ekumpaana ya enfakat ya eti Pútuun pa nkayeno picakanool: “Weyme ínnimiiloole? Fo áfaalah ápikey pahaaño pa?”

LVII Níhampaatiin puwaaseena pa niṇ Pufalisaay pa kawufanaawufan hilim nii, an óo an eemeya pa Yéesu naayem, añañaa kakaman ancuk kati acokee.

XII

Hinucuyee ha hiti Yéesu Betani

^I Ta intowiye ta kunoom isak niñ hoonool pahaaño pa piti Himuusu ha hiti Pusuwif pa kati píhinee, Yéesu naacol Betani la Lasaar aña naalitane ya ti eket ya naakine la.

^{II} Po Betani, nkamemanool káciim kápimakiyan Yéesu. Maarta naayeno ti keeyeniye ka kawasuu oom káciim, Lasaar naayeno ti keeyeniye ka niñ Yéesu ti taapul ya.

^{III} Mari naacoop máamun kancan kilo eti munucu méesuume haaw méeciita hinoom meememanoolee niñ naat eti pánipani, naanuc woot Yéesu naatoot wo niñ wanoo, ekumpaana ya púloon neehaango púsuum.

^{IV} Fiye Judas Iskaliyot, akee ti pinapana pa (aña eekaakaay ya hífulu ti Yéesu) naasok:

^V “Weyme uwune munucu ma munoomanutee ti soñ eti cooy áhina etil púmpulun, mañ ma ummuwufanee keeleke ka?”

^{VI} Asokaasok eehuu kaatuko álipa, ámiiloolut keeleke ka. Akina namank mañ ma miteyii, temmo nálip.

^{VII} Yéesu naasokoo: “Katanoo! Amankaamank munucu emme hak hinoom ha hiti ehok ya etoom.

^{VIII} Keeleke ka efikayeno niñ aluu tan óo tan, pale inci etinitaakam tan óo tan.”☆

Pitejenool pa piti himukuyee ha Lasaar

IX Hícump ti Pusuwif pa nkakaay Betani ta nkásiye ta nii Yéesu oopa po, Yéesu lamma awunut nkakaay pale Lasaar aña naalitane ya ti eket ya nkálafiye hicuku lombo.

X Ekina ewune ñíhampaatiin puwaaseena pa pakati Pútuun pa nkasiinjo kati kamuk lombo Lasaar.

XI Kaatuko akina awune hícump Pusuwif nkakatanii nkáýinan ti Yéesu.

Yéesu, pinako pa piteyoo Jerusalem samat nii amansa

XII Eti kacom eteyyo, kayon ka kenfakat ka kéekeyii ka ti pahaaño pa piti Himuusu ha nkísi nii Yéesu oopa ti ékey Jerusalem.

XIII Nkáyekanalii ékunt incakapaakoolanoo tíkitaan saatee ya ti hílulu, nkayeno hiceeku:

“Hosanna!”

Alímaati Ateeteyo Pútuun pa pisampan éekeyii ya ti caacaw etempo, amansa ya ati Israyel.”✧

XIV Yéesu naacuk cífali naalapo tenco samat nii fa inkiicee fa ti hilim ha hiti Pútuun pa:

XV *“Timpi nife, aluu pakati Siyon; nisincan, amansa ya ataalu oopa ti ékey, oopa álapoonii ti cífali.”*✧

XVI Ti oom caanak, pinapana pa pakati Yéesu kámiit heeyeniye ha pitaako, pale po hátikin ta hamake ha hiti Yéesu níhiyisane ta nkápannum nii eehuu hikiicee kiteyoo, apan hikina lombo nkáhinoo.

* **XII:XIII 12:13** Naasokaa “hosanna” ekina eyem “úmulaa Pútuun pa”. ✧ **XII:XIII 12:13** Kícimu 118:25-26 ✧ **XII:XV 12:15** Sakaliya 9:9

XVII Tempo kayonj ka keetantake ka ta Yéesu naayonkale ta Lasaar ápufulii ti hiyaak ha, náalitaniiyoo ti eket ya, nkutowo ti káatuunan heetaakiye ha.

XVIII Ekina ewune, kayonj ka nkikaay ka-paakoolan Yéesu kamma nkísiye nii áhinaahin píyisan empuu.

XIX Fiye, Pufalisaay pa nkasokool: “Nisincan, niyinaat toko waah, pakan paka púloonj unka ti kanapanoo!”

Pálafi pa piti pakakee keeneetaat Pusuwif hicuku Yéesu

XX Intaak pakakee keeneetaat Pusuwif ti keesiliye ka Jerusalem kaluum Pútuun pa ti pahaano pa.

XXI Nkákey ti Filip ati Petesayit eti Galilee nkasokoo: “Ahámpaatiin, úlafilafi hicuku Yéesu.”

XXII Filip naacaasok ho Andre, poko t’ésupakii incakasok ho Yéesu.

XXIII Yéesu naañahanii: “Caanak ca cícoliyoocol, ancuk hamake ha hiti inci, Añii An, kati híyisanee.

XXIV Inci pusok aluu pánipani ya, taamanta kaalat kunowut t’etaam nkiket, efikutowo lamma etenko, pale ninj kiketaa efikupukool meemak.

XXV An óo an éelafiye elonj ya eteyoo áfaapuul teyyo, pale an óo an eenate elonj ya eteyoo ti púlunta púloonj empe afaataak elonj ya eepayan-too ya.

XXVI An óo an éelafiye piyeno áhina ya atoom, ánapaniyam, apan la inci fayeno la, áhina ya

atoom lombo afaayeno toko. An óo an eeyem áhina ya atoom, Paapaa atoom áfaamakianoo.”

Yéesu káakup ka kiteyoo kiti eket ya eteyoo

XXVII Yéesu nene asokii: “Fiye yaanam yooپیایا emeeje nin kúnuul. Weyme inci fasok? Fo inci fasok: ‘Paapaa fakanam ti caanak ca citi kúnuul enke?’ Haani, kaatuko caanak ence fanfan ciwune inci ínkey ti púlunta empe.

XXVIII Paapaa, yísan hamake ha hiti caacawi!” Fiye, hilim níhifulii patiila nihisok: “Inci yísanaa ho ántuñ efinene yísan ho.”

XXIX Kayon ka keeyeniye ka toko nkísi eehuu, nkusok: “Añuu pasapal etii” pale, pakakee teyii nkasok: “Maleekoo ékupe neyoo.”

XXX Yéesu naasokii: “Inci tom wune hilim eehuu níhikupee pale aluu niwune.

XXXI Fiye kíiti ya eti púlunta empe écoliyoo; fiye ati hikaw ha ati púlunta empe afaaheekée.

XXXII Pale nin inci séepinee, fáñakii ti fanam pakan paka púloon.”

XXXIII Asokaasok kilim enkuu ápiyisan puume naakaakaay eket.

XXXIV Kayon ka nkiñahanoo: “Ukalañaakalan ti hilim ha heesiñanee ha nii Eenucee ya ati Pútuun pa afaatowo fo cancowiyaaw. Fiye awe, puume ayyina hisoku nii Añii An áfaaseepinee? Ayme ayem Añii An añuu?”

XXXV Yéesu naañahanii: “Ecañ ya uyya nin aluu pale etefiyo. Nitowo ti pikaayu fa innitaake fa ecañ ya, ancuk énimaan ya étenowii ti aluu. Kaatuko eeyem ya ti pikaayu ti énimaan ámeyiyantoo pa naayem ti pikaayu.

XXXVI Páawoo unka nitaake ecaañ ya, níyinan ti ecaañ ya kati níyenoonii epuuk ya pakati ecaañ ya.” Ta Yéesu naapaye ta káakup naañako apiyoliyii.

Káayinanaati ka kiti Pusuwif pa

XXXVII Háati fa Yéesu náahine fa píyisan peemeenje hátikinii, káyinanut teyoo.

XXXVIII Fiyuu hilim ha eeha ayaamakoola ya Esaaya naakiice ha nihitaakiye, hisok:

“Ateeteyo, ayme áyinane ekooñan ya etoonii?

Ti ayme Ateeteyo náayisane sempe sa siti sipeesoo?”☆

XXXIX Kayinaat káyinan. Esaaya nene akiic kati akaman unaa heewune ha. Asok:

XL *“Pútuun pa púfuumanii*

mpiyankan saanii,

ancuk timpi kacuk niñ ñíkinii,

timpi kámeyi niñ kunuuwii, étikayesoonii

lipe ti inci Pútuun pa

inci kati kúuñanii.”☆

XLI Esaaya asokaasok eehuu kamma naacuke hamake ha hiti Yéesu náakup kiteyoo.

XLII Antúnj hícump pakan, háati ti pakati kikaw ka pakati Pusuwif pa, nkáyinan ti Yéesu pale Pufalisaay pa kawune káhaañiit ho káyisan ti kafeyatan kapiyaanee ti éluumuma ya.

XLIII Kaatuko kafisakanoolaa-fisakanool pakan paka kati kámakiyanii pihanj fa Pútuun pa éfipimakiyanii fa.

XLIV Yéesu naaceek niŋ kaawiiluyoo naasok: “An óo an éeyinane ti inci, áyinanut ti inci pale ti éepoñiyaam ya náayinane.

XLV Apan an óo an eecukaam acukaacuk lombo éepoñiyaam ya.

XLVI Inci kéyyookey ti púlunta pa samat nii ecaan, ancuk an óo an éeyinane ti inci atatowo ti énimaa ya.

XLVII An óo an éesiye hilimam átuulut ho, inci tom fáhinoo kíiti insiinanoo ti pisiya, kaatuko inci kéyyoot ti púlunta pa kati hín pakan paka kíiti insiinanii ti pisiya; inci, kafakan pakan paka kuwune inci ínkey.

XLVIII Pale an óo an eepookaam naapook kasayan hilimam ataakaataak áhina kíiti: hilim eeha inci insoke ha éfihihinoo kíiti ti hinoom ha hikelan ha hiti púlunta pa.

XLIX Kaatuko inci kúput héefulii ti inci, pale Paapaa ya éepoñiyaam ya asokaam eeha inci iññaje ha hisoku niŋ fa inci iññaje ho fa hisoku.

L Inci méyimeyi nii hilim ha hiteyoo heesiinanee ha nihiwufan elon ya eepayantoo ya. Eeha inci insok ha, insoksok ho samat nii fa Paapaa atoom naasokaam fa.”

XIII

Hiñowu ha hiti Yéesu woot pinapana pa pakateyoo

¹ Le niŋ pahaaño pa piti Himuusu ha, Yéesu náameyi nii caanak ca cícoliyoocol kati akatan púlunta empe naakaay pati Paapaa ya. Kápiliŋ

ti púcook pa náalafiye pakateyoo keeyem ka ti púlunta pa, náalafiyii lombo fo ti pikelan.*

II Yéesu niŋ pinapana pa pakateyoo nkayeno hili káciim, tempo loho áhampaatiin a ati piseetaani pa apayaa híluuŋu Judas Iskaliyot, añii ya ati Simon, kati áful ti Yéesu.

III Yéesu náameyi nii Paapaa ya awufanoowufan sempe sa púloon, náameyi lombo nii akina pati Pútuun pa náafulii ántuŋ pati Pútuun pa naayem ti puñoho.

IV Fiye naalito ti hili ha, naawaat hísool ha hiteyoo henfakat ha, naacoop kaafaal naacenk ko ti hiñowuyoo.

V Eehuu hipipa, naawas man ti epool, náayaañ hiñowu woot pinapana pa pakateyoo, naatoot wo niŋ kaafaal enka naacenke ka ti hiñowuyoo.

VI Apucol ti Simon Piyeer, Simon Piyeer naasokoo: “Ahámpaatiin, fo awe kaakaay hiñowu wootam?”

VII Yéesu naañahanoo: “Fiye fiye, awe míit ee ha inci iyyem ha ti íhinu pale hátikin áafapannum.”

VIII Piyeer naasokoo: “Haani, hiyinaat pitaako! Aatiñow wootam.” Yéesu naañahanoo: “Taa-manta inci ñowut wooti áatiyini hitaaku himpaac ti inci.”

IX Simon Piyeer naasokoo: “Ooto Ahámpaatiin, timpi ñow wootam lamma pale sipeesam niŋ hikawam lombo!”

X Yéesu naañahanoo: “An eeñowiye, wootoo lamma naañaje hiñowu, akina an eekuule naat.

* XIII:I 13:1 Niŋ ekina tom: “náalafiyii lombo fo muus.”

Antúnj aluu nikuulaakuul, pale neetaat an óo an taaluu.”

^{XI} Kaatuko ámeyimeyi eekaakaay ya hífulu teyoo, tempo wune naasok: “Neetaat an óo an taaluu akuule.”

^{XII} Ta naapaye ta hiñowu wootii, naawaso hísool ha hiteyoo henfakat ha, naaño ho ti káayenuma ka kiteyoo. Naacakanii: “Fo nímeyimeyi ee ha inci impaye ha aluu íhinu?”

^{XIII} Inniyonkalam-yonkal 'Akalanjana' ninj 'Ahámpaatiin', ántunj fo, kaatuko akina inci iyyem.

^{XIV} Fiye páawoo inci, Akalanjana ya ninj Ahámpaatiin a ataaluu, ñowaa woot aluu, aluu lombo niñan aa puñowool woot aluu.

^{XV} Inci yísanaayisan aluu fa éfinihin. Níhin samat nii fa inci ínhine fa aluu.

^{XVI} Inci pusok aluu pánipani ya, amiikan ahanjut áhampaatiin a ateyoo, eepoñee lombo ahanjut eepoño ya.

^{XVII} Páawoo nimeya fiye enke, efiniyeno ti pásuuma ninj níhinaa ko.

^{XVIII} “Neetaat ti káakup kitaaluu púloonj, inci méyimeyi payenka inci immamale ka. Pale heekiícee ha ti hilim ha hiti Pútuun pa, fo hitaako, hisok: *'Aña inci mpáacinoole ya neyoo hímpuul ha hitoom, áyesoonii ti inci.'*☆

^{XIX} Inci oopa ti hisoku aluu eehuu fiye le ninj efihitaako, ancuk ninj hitaakiyaa ínnyinan nii Inci Yem aña inci iyyem ya.

^{XX} Inci pusok aluu pánipani ya, an óo an eesayane aña inci impoñe, inci naasayane; an

☆ XIII:XVIII 13:18 Kícimu 41:9

óo an eesayanaam, asayanaasayan éepoñiyaam ya.”

Kakaman ka kiti Yéesu eket ya eteyoo

XXI Yéesu ta naapaye ta káakup enke, yaanoo neemeenj ninj kúnuul náakupii picaañ catañ: “Inci pusok aluu pánipani ya, akee ti aluu áfaaful ti inci.”

XXII Pinapana pa nkásincanool, ínnimii ninj ayme naayem.

XXIII Akee teyii, anapana ya añj Yéesu náalafiye ya, naayeno pukoloo ti taapul ya.

XXIV Simon Piyeer náakupoo ninj pasinj: “Cakanoo ninj ayme naayem.”

XXV Fiye, anapana ya añju naayaaco ti Yéesu, naacakanoo: “Ahámpaatiin, ninj ayme ayyem?”

XXVI Yéesu naañahanoo: “Akina ayem añj inci inkaakaay ya kawufan cífiitiin hímpuul eehe ninj inci púuca co ti mutop ma.” Fiye, náapuuc cífiitiin hímpuul ha, naawufan co Judas, añii ya ati Simon Iskaliyot.

XXVII Emma Judas naasaye ma cífiitiin hímpuul ha, áhampaatiin a ati piseetaani pa néewuuliyoo. Yéesu naasokoo: “Eeha ayyem ha ti ékey íhinu, hín ho mpacas.”

XXVIII Pale háati an ti keeyeniye ka ti taapul ya ámiit heewune Yéesu naasokoo fo.

XXIX Páawoo Judas ayem amanka ya mañ ma, pakakee pinapana pa incukii nii Yéesu hisokuyoo naayaake akaay hinoom añj nka-soolahe ya hak pahaaño pa piti Himuusu ha, ninj ekina tom awun waah keeleke ka.

XXX Emma Judas naasaye ma cífiitiin hímpuul ha, náaful tíkitaanj.

Tempo hánant.

Hilim heesiinaneé héeyeeni

XXXI Ta Judas naakaaye ta, Yéesu naasok: “Fiye hamake ha hiti inci, Añii An, éfihiyisanee, hamake ha hiti Pútuun pa éfihiyisanee lombo pínapii ti inci.

XXXII Nin hamake ha hiti Pútuun pa híyisanee pínapii ti inci, ooto Pútuun pa fan etempo éfipiyisan lombo hamake ha hiti inci, Añii An, ántuñ éfipiyisan ho toko fiye.

XXXIII Epuukam, inci etifiyo nin aluu. Efiníjesam, pale samat nii fa inci insoke fa Pusuwif pa, insok ho fiye aluu: 'Pa inci iyyem pa ti pikaayu, étiniiyini po ékey.'

XXXIV Fiye inci oopa ti kawufan aluu hilim heesiinaneé héeyeeni: nílafooli, samat nii fa inci íllafiye fa aluu, fo inniñañe pálafooli.

XXXV Nin nílafooliyaa, pakan paka púloon éfikameyi nii aluu pinapana pa pakatoom.”

XXXVI Simon Piyeer naacakanoo: “Ahámpaatiin, peyme ayyem ti pikaayu?” Yéesu naañahanoo: “Pa inci iyyem pa ti pikaayu, aayinaatam kanapan toko fiye, pale hátikin áafanapaniyam po.”

XXXVII Piyeer naacakanoo: “Ahámpaatiin, weyme uwune inci étiyini kanapani fiye? Inci fawufan eloñam kamma awe.”

XXXVIII Yéesu naañahanoo: “Fo pánipani aafawufan eloñi kamma inci? Inci pu-soki pánipani ya, káayiin ekutoon kúlookum áafalaacin fo ñáhaaciil nii áameyiyam-méyi.”

XIV

Yéesu, pítin pa peekaakaay pa pati Paapaa ya

^I Yéesu nene asok pinapana pa pakateyoo: “Timpi niliim, níyinan ti Pútuun pa inniyinan ti inci lombo.*

^{II} Ti ekumpaan ya eti Paapaa atoom, taakaataak pikaap peemeene; nin neetaat fo, inci etisok aluu nii inci picaamemanoal aluu la efinikin.

^{III} Nin inci kaayaa kaamemanoal aluu la efinikin, fáñoohonii pucoop aluu nipiyeno nin inci, ancuk la inci iyyem la, aluu lombo inniyeno toko.

^{IV} Pa inci inkaakaay pa, nímeyimeyi pítin pa.”

^V Tomas naasokoo: “Ahámpaatiin, unii úmiit peyme ankaakaay, ooto puume éfuuyini kameye pítin pa?”

^{VI} Yéesu naasokii: “Inci yem pítin pa, inci lombo yem pánipani ya nin eloŋ ya. An átayini pikaayu pati Paapaa ya taamanta anaput ti inci.

^{VII} Nin nimeyaam éfinimeyi lombo Paapaa ya. Písik fíyooy nímeyiyoomeyi innicukoo.”†

^{VIII} Filip naasokoo: “Ahámpaatiin, yísan unii Paapaa ya, eehuu efihiŋom unii.”

^{IX} Yéesu naañahanoo apusokoo: “Filip, háati fa inci infíyye fa fiye naaluu, fo fiye awe míitam? An óo an eecukaam acukaacuk Paapaa ya, ooto weyme uwune ansok: ‘Yísan unii Paapaa ya?’

* **XIV:I 14:1** Nin ekina tom: “níyinanayinan ti Pútuun pa, níyinan lombo ti inci.” † **XIV:VII 14:7** Nin ekina tom: “Nin nímeyiyaam-méyi pánipani, anti nímeyi lombo Paapaa ya. Pale písik fíyooy nímeyiyoomeyi innicukoo.”

X Fo áayinanut nii inci oopa ti Paapaa ya, Paapaa ya lombo náayemi ti inci? Kilim enka inci insok ka aluu kúfuliyoot ti inci himuumam, pale Paapaa ya eekine ya ti inci ayem ti íhinu páhin pa piteyoo.

XI Níyinanam niŋ inci sokaa nii, inci oopa ti Paapaa ya, Paapaa ya lombo oopa ti inci. Niŋ níyinanut kilim ka kutoom, níyinan kamma páhin empa inci íhin pa.

XII Inci pusok aluu pánipani ya, an óo an éeyinane ti inci, eeha inci iyyem ha ti íhinu, akina lombo áfanahin ho. Afánahin pihan le kaatuko pati Paapaa ya inci inkaakaay.

XIII Waah óo waah ewwa inniluume ti caacawam, inci fáhin wo, ancuk Añii ya áyisanaa hamake ha hiti Paapaa ya.

XIV Niŋ niluumaam waah ti caacawam, inci fáhin wo.”

Yéesu kakalaŋan ka kiteyoo kiti Kunuu ka keenape ka

XV Yéesu nene asok pinapana pa pakateyoo: “Niŋ nílafiyaam, éfinituul kilim ka kutoom keesiŋanee ka.‡

XVI Inci faluum Paapaa ya apuwufan aluu akee Ayankanana eekaakaay piyeno niŋ aluu fo cancowiyaaw.

XVII Akina ayem Kunuu enka nkíyisan ka pakan paka pánipani ya, aŋa ammeya ya nii pakati púlunta pa kayinaatoo kasayan kamma nkacukutoo kámiitoo. Pale aluu,

‡ **XIV:XV 14:15** Niŋ ekina tom: “Niŋ nílafiyaam, nítuul kilim ka kutoom keesiŋanee ka.”

nímeyiyoomeyi kaatuko oopa ninj aluu, afaakin taaluu.

XVIII Inci tikat aluu lammayaluu, fáñoohonii ti aluu.

XIX Etikamp pakati púlunta empe etinene kacukam. Pale aluu efinicukam kamma inci inkaakaay elonj, aluu lombo efinilonj. §

XX Oom hinoom éfinimeyi nii inci oopa ti Paapaa atoom, aluu inniyemi ti inci, inci lombo íyyemi ti aluu.

XXI An óo an eecoke kilim ka kutoom keesiinjanee ka náatuul ko, oom an álafiyamlafi. An óo an éelafiyaam, Paapaa atoom áfaalafiyoo inci lombo fálafiyoo, íyyisanoolo teyoo.”

XXII Fiye Judas (neetaat Judas Iskaliyot) naa-sokoo: “Ahámpaatiin, puume áafayisanoolo toonii apan áatiyisanoolo ti púlunta pa?”

XXIII Yéesu naañahanoo apusokoo: “Ninj an álafiyaam áfaatuul hilimam, Paapaa atoom áfaalafiyoo. Efúukey teyoo nuukin neyoo.

XXIV An óo an éelafiitam átatuul hilimam. Kilim enka innisi ka, kutoom tom pale kiti Paapaa ya éepoñiyaam ya.

XXV Eehuu púloonj inci insoke aluu ti waati eyye inci iyyem ye ninj aluu.

XXVI Pale Ayankanana ya eeyem ya Kunuu ka keenape ka, kikina Paapaa ya naakaakaay époñii ti caacawam, efikikalanjan aluu waah óo waah, nkínawunan aluu enka púloonj inci insoke ka aluu.

§ **XIV:XIX 14:19** Ninj ekina tom: “Etikamp pakati púlunta empe etinene kacukam, pale aluu efinicukam. Páawoo fa inci inkaakaay fa elonj, ekina efeewun aluu lombo innilonj.”

XXVII Inci pikat aluu kásuumaay ka, kásuumaay ka kutoom inci iyyem aluu ti kawufan. Etiwufan ko aluu samat nii fa pakati púlunta pa nkawufan fa. Timpi niliim timpi nife.

XXVIII Nísiyaasi fa inci insoke fa aluu nii: 'Inci pikaay, pale inci fáñoohonii.' Nin nílafiyaamlafi, anti niyeno ti pásuuma kamma inci iyyem ti pikaayu pati Paapaa ya, kaatuko Paapaa ya ahañaaam.

XXIX Inci sokaasok ho aluu fééfiye le nin enkuu efikitaako, ancuk nin kitaakiyaa, inniyinan.

XXX Káakupam naaluu etikimeen kaatuko ati hikaw ha ati púlunta empe oopa ti ékey. Ayinaat waah ti inci,

XXXI pale pakati púlunta pa kañañaa kameye nii, inci láfilafi Paapaa ya te eeha Paapaa ya nasokam ha, hikina inci nínhin. Nilito upukaayaa!"

XV

Yéesu enuun pánipani ya eti wiiñ ya

I Yéesu nene asok pinapana pa pakateyoo: "Inci yem enuun pánipani ya eti wiiñ ya, Paapaa atoom ayem amankoola punuun pa piti wiiñ ya.

II Kaanaay óo kaanaay keeyem ti inci apan kupukut, afaafiit ko. Pale kaanaay óo kaanaay keepuke, afaapentekal ko* kati kícepenii ancuk kupukaa pihan toko.

III Iyyema aluu, nipayeepa kaakuulan kamma hilim eeha inci insoke ha aluu.

* **XX:II 15:2** Nin ekina tom "afaakuulan ko".

IV Nitowo ti inci samat nii fa inci intowiye fa ti aluu.[†] Kaanaay lamma etenko kiyinaat hitaaku papukal niŋ kutowiit ti enuun ya. Fo lombo incuke ti aluu, niŋ nitowiit ti inci, eloŋ ya etaaluu etetaak papukal empa éfipusuum Pútuun pa.

V Inci yem enuun ya eti wiiñ ya, aluu niyem unaay wa, niŋ an atowiyaa ti inci te inci intowo teyoo, oom an, eloŋ ya eteyoo efeetaak papukal peemeenje péesume Pútuun pa, kaatuko niyinaat ihinu waah niŋ inci neetaat taaluu.

VI An óo an eetowiit ti inci afaawantee tíkitaan samat nii kaanaay keefiitee. Unaay ewwe efusuucan niŋ fúláa toko nuuyesee nuuwantee ti seemak upusowanee.

VII Niŋ nitowiyaa ti inci te kilim ka kutoom nkutowo taaluu, waah óo waah ewwa ínnilafiye, niluum, efinitaak wo.

VIII Paapaa atoom fiye naakaakaayee kámakiyan: eloŋ ya etaaluu etaak papukal peemeenje inniyeno pinapana pa pakatoom.[‡]

IX Samat nii fa Paapaa ya náalafiyaam fa, fo lombo inci íllafiye aluu. Nitowo ti pálafi pa putoom.

X Niŋ nítuulaa kilim ka kutoom keesiinane ka efinitowo ti pálafi pa putoom, samat nii fa inci íntuule fa kilim ka kiti Paapaa atoom intowo ti pálafi pa piteyoo.

XI “Inci sokaasok aluu eehuu, ancuk pásuuma empa inci intaake pa ti inci, aluu lombo inni-

[†] **XV:IV 15:4** Niŋ ekina tom: “Inniyeniyaa ti inci, inci lombo fayeno ti aluu.” [‡] **XV:VIII 15:8** Niŋ ekina tom: “Niŋ eloŋ ya etaaluu etaakaa papukal peemeenje, Paapaa atoom áfaamakiyane; fiyuu efiniyeno pinapana pa pakatoom.”

taak po taaluu, pásuuma pa pitaaluu mpiyeno pásuuma pántoon.

XII Ehe hilim ha hitoom: nílafooli samat nii fa inci íllafiye fa aluu.

XIII An ayinaat pálaŋ an pihan̄ eewufane elon̄oo kamma pákawiyoo.

XIV Niŋ níhinaa eeŋa inci insoke ha aluu, aluu pákawiyam.

XV Etinene yonkal aluu píhina pa pakatoom, kaatuko áhina ámeyiyantoo eeŋa áhampaatiin a ateyoo náhin. Inci yonkalaayonkal aluu pákawiyam, kaatuko eeŋa púloon̄ inci ínsiye ha ti Paapaa atoom sokaasok ho aluu.

XVI Aluu tom nimamalaam, inci mamale aluu uwwufan aluu pitiyo kati nikaay, elon̄ ya etaaluu neetaak papukal, papukal empuu mputowo fo cancowiyaaw, ancuk waah óo waah ewwa in-niluume Paapaa ya ti caacawam, afaawun wo aluu.

XVII Ehe hilim ha hitoom: nílafooli.

XVIII “Niŋ pakati púlunta pa kanataa aluu, nímeysi nii inci nkátikine kanat.

XIX Niŋ aluu pakati púlunta pa, pakati púlunta pa anti kálafi aluu kamma inniyem pakoonool paka. Pale aluu pakati púlunta pa tom, inci mamale aluu ínkatinoool aluu niŋ púlunta pa, ekena ewune pakati púlunta pa nkanat aluu.

XX Nínawuno hilim eeŋa inci insoke ha aluu, hisok: ‘Amiikan ahaŋut áhampaatiin a ateyoo.’ Niŋ kakallanaam efikakallan aluu lompo, niŋ kátuulaa kilim ka kutoom éfikatuul lompo kilim ka kitaaluu.

XXI Pale eehuu púloon éfikahin ho aluu kamma inci, kaatuko kámiit éepoñiyaam ya.

XXII Nin inci kéyyoot hínum, nin inci túunanutii hínum lombo hilim ha, anti kámuuyenaati. Pale fiye etikataak la éfikatii kati kafak ti umuuyen wa uteyii.

XXIII An óo an eenataam, anataanat lombo Paapaa atoom.

XXIV Nin inci hínut hínum weecukantee ewwa an ataapala áhin, anti kámuuyenaati. Pale fiye, kacukaacuk apan nkanatam nin Paapaa atoom.

XXV Pale heekiicee ha ti hilim ha hiteyii heesiinane ha hitaakiyaa, hisok: *'Kanataam-nat pale kataakut la éfikatii kati kanatam.'*☆

XXVI “Inci fápoñii aluu Ayankanana ya éefulii ya pati Paapaa ya, Kunuu enka nkíyisan ka pakan paka pánipani ya. Nin kíkeyyoo, kikina efikiyeno eetantake ya atoom.

XXVII Aluu lombo efiniyeno keetantake ka pakatoom, kaatuko niyenaayeno nin inci kápiliñ ti púcook.

XVI

I “Inci sokaasok aluu eehuu púloon ancuk timpí níful ti káyinan enka innitaake ka ti inci.

II Efikayaan aluu lombo ti púluumuma pa, caanak lombo unca ti ékey ta an eemuke aluu, facukoo nii páhin pa piti Pútuun pa naayaake.

III Éfikahin eehuu kamma nkámiit Paapaa ya kámiitam lombo.

☆ **XV:XXV 15:25** Kícimu 35:19; 69:5

IV Pale inci sokaasok aluu eehuu ancuk nin caanak ca citeyii cícoliyoo, ínninawuno nii inci sokaasok ho aluu hínum. Sokut ho aluu ti púcook pa kaatuko inci oopa nin aluu.”

Páhin pa piti Kunuu ka keenape ka

V Yéesu nene asok pinapana pa pakateyoo: “Pale fiye, pikaayu pati éepoñiyaam ya inci inkaakaay apan an ti aluu aneetaatam ti kakan: 'Peyme ankaakaay?’

VI Kamma eeha inci insoke ha aluu, saan aluu unsa simeenje kúnuul.

VII Pale pánipani ya inci iyyem aluu ti hisoku, hanja panap ti aluu inci pikaay, kaatuko nin inci kaayut, Ayankanana ya átakey ti aluu. Pale nin inci kaayaa fápoñiyoo aluu.

VIII Nin ácoliyoo, áfaayisan pakati púlunta pa picaañ catañ nii, pilinco ti pámiiloolal pa piteyii nkayaake ti kiti kaamuuyen ka, kiti pucoonool pa nin kiti kíiti ya eti Pútuun pa.

IX Pilinco nkayaake kiti kaamuuyen ka, kamma nkáyinanut ti inci.

X Pilinco nkayaake kiti pucoonool pa, kamma inci inkaakaay pati Paapaa ya etinene nicukam.

XI Pilinco nkayaake kiti kíiti ya, kamma ati hikaw ha ati púlunta empe naasiñanee ti pisiya.

XII “Waah weemeenje inci intaake uti hisoku aluu pale éfuunapi ti aluu fiye.

XIII Nin Kunuu enka nkíyisan ka pakan paka pánipani ya kíkeyyoo, éfikitintiñan aluu ti pánipani ya púloon. Kaatuko héefulii ha tenko

tom nkúkup pale eeha nkísiye ha púloon, hik-ina efinkusok aluu, nkikaman aluu heekaakaay ékey.

XIV Káyisan hamake ha hitoom nkikaakaay kaatuko efinkusok aluu eeha nkisaye ha ti inci.

XV Waah óo waah uti Paapaa ya utoom, ekina ewune inci insok aluu nii Kunuu ka kiti pánipani ya efinkusok aluu eeha nkisaye ha ti inci.”

Kúnuul niŋ pásuuma

XVI Yéesu nene asok pinapana pa pakateyoo: “Le niŋ caanak ceetama etinene nicukam, niŋ fúláa toko le niŋ cikee caanak ceetama nene nicukam.”

XVII Fiye pakakee ti pinapana pa pakateyoo nkayeno picakanool: “Weyme náalafiye hisoku: ‘Le niŋ caanak ceetama etinicukam, niŋ fúláa toko le niŋ cikee caanak ceetama nene nicukam?’ Weyme náalafiye hisoku lombo: ‘Kaatuko inci pikaayu pati Paapaa ya?’”

XVIII Pinapana pa nene kasokool: “Weyme uyem ‘caanak ceetama’? Umíit weyme náalafiye hisoku.”

XIX Yéesu náameyi nii pinapana pa kálafiyooolafi kacakan, naasokii: “Fo picakanool inniyaake kiti eeha inci insoke ha? Inci sok: ‘Le niŋ caanak ceetama etinicukam, niŋ fúláa toko le niŋ cikee caanak ceetama nene nicukam.’”

XX Inci pusok aluu pánipani ya, efinikoon innisampoolo, tempo pakati púlunta pa ti pahaaño. Efiniyeno ti kúnuul pale kúnuul ka kitaaluu efikiyeso pásuuma.

XXI Aal, íyyiṇooliyoo, afaayeno ti kúnuul kamma waatiyoo néetuuniye. Pale niṇ apukaa atanene á nawuno ñíseeña ña ñiteyoo kaatuko súumoosuum kamma naapuke añii.

XXII Fo lombo incuke taaluu: aluu unka ti kúnuul fiye, pale inci fanene cuk aluu. Tempo efiniyeno ti pásuuma apan an atanene áfulan aluu tempo.

XXIII Oom hinoom etinene niluumam waah. Inci pusok aluu pánipani ya, niṇ niluumaa waah Paapaa ya ti caacawam, afaawun wo aluu.*

XXIV Fo fiye niloot niluum waah ti caacawam. Niluum efinitaak, ancuk pásuuma pa pitaaluu piyeniyaa pásuuma pántoon.

XXV “Ehhuu púloonṇ niṇ kícantiitu inci insoke ho aluu. Pale caanak unca ti ékey ta inci etinene kúp niṇ aluu niṇ kícantiitu, pale fákup niṇ aluu picaaṇ cataṇ kiti Paapaa ya.

XXVI Oom hinoom ti caacawam efiniluum; inci neetaat ti hisoku aluu nii, faluum Paapaa atoom kiti aluu.

XXVII Kaatuko Paapaa ya himuumoo, álafilefi aluu kamma ínnilafiyaam ínnyinan nii pati Pútuun pa inci ínfulii.

XXVIII Pati Paapaa ya inci ínfulii píkey ti púlunta pa, fiye inci fáful ti púlunta pa pikaay pati Paapaa ya.”

XXIX Pinapana pa pakateyoo nkasokoo: “Iyyoo, fiye áakupaa niṇ unii picaaṇ cataṇ áakuput niṇ unii niṇ kícantiitu.

* **XVI:XXIII 16:23** Niṇ ekina tom: “niṇ niluumaa waah Paapaa ya, afaawun wo aluu ti caacawam.”

XXX Uméyimeyi fiye nii áameyimeyi waah óo waah, aasoolahut an apicakani. Ekina ewune núuyinan nii pati Pútuun pa áñfulii.”

XXXI Yéesu naañahanii: “Fo níyinanaayinan fiye silañ?

XXXII Nísiitan! Caanak unca ti ékey, cícoliyool fala, ta efinihancaloolo, an óo an naayet pateyoo innikatam lamayam. Pale etiyeno lamayam kaatuko Paapaa ya oopa nin inci.

XXXIII Inci sokaasok aluu eehuu púloon kati nitaak kásuumaay ti inci. Ti púlunta empe efiniyeno ti kúnuul, pale nísik piliit! Inci heekaaheek púlunta pa.”

XVII

Kaluum ka kiti Yéesu

I Yéesu ta naapaye ta káakup, náahaafin, naasok: “Paapaa, colaa toko, yísan pakan paka hamake ha hiti añiini, ancuk añii ya áyisanii hamake ha hitii.

II Kaatuko awe ufanoo sempe ti pakan paka púloon, ancuk awufanaa elon ya eepayantoo ya pakan paka púloon payenka awwufanao ka.

III Elon ya eepayantoo ya eyem kameyeyi, awe Pútuun pa poonool pa piti pánipani ya nin aja ámpoñii ya, Yéesu Krista.

IV Inci yísanaayisan hamake ha hitii ti púlunta pa, kaatuko payaapa páhin empa awwufanaam pa kati hín.

V Fiye Paapaa, mákiyanam hátikini, nin hamake eeha inci intaake ha naawe le nin púlunta pa efipiliilee.

VI “Pakan paka payenka ammamale ka ti púlunta pa awwufanamii, inci híniihin kápimeyiyi. Kayenaayeno pakatii, aawufanaamii, nkátuul hilim ha hitii.

VII Fiye kámeyimeyi nii waah óo waah ewwa awwufanaam, ti awe núufulii.

VIII Kaatuko kilim enka awwufanaam ka, inci sokiisok ko nkacoon ko. Nkámeyi nii pánipani ti awe inci ínfulii, nkáyinan nii awe póñiyaam.

IX Inci luumuu kiteyii, luumut kiti pakati púlunta pa pale kiti pakan paka payenka awwufanaam ka, kaatuko pakatii.

X Waah óo waah utoom utii, samat nii fa waah óo waah utii nuuyem fa utoom, hamake ha hitoom níhiyisanee pínapii teyii.

XI Etinene yeno ti púlunta empe, pale poko ti púlunta pa efikayeno, inci ékey puu ti awe. Paapaa ya eenape yuu, mankoolii ti caacawi enca awwufanaam ca, ancuk samat nii fa immaayemaa fa an oonool poko lombo nkayeno an oonool.

XII Ta inci iyyeniye ta ninj poko, inci yeniyii kaamankool ti caacawi enca awwufanaam ca. Faasiifaas, an teyii ácimut ninj fúlaa eeñañe ya hísimu ancuk heekiicee ha hitaakiyaa.

XIII Fiye ékey pati awe iyyaake pale eehuu inci insoke le ninj inci fáful ti púlunta pa, ancuk pásuuma empa inci intaake pa ti inci, poko lombo kataakaa po teyii pántoon.

XIV Inci ufaniiwufan hilim ha hitii, púlunta pa mpinatii, kaatuko samat nii fa inci inneetaat fa ati púlunta pa, poko lombo fo nkaneetaat pakati púlunta pa.

XV Luumuti aakati fúlanii ti púlunta pa, pale aakati mankoolii ti áhampaatiin a ati piseetaani pa.

XVI Kaneetaat pakati púlunta pa samat nii fa inci inneetaat fa ati púlunta pa.

XVII Hín elonj ya eteyii púloonj epiyeno etii pínapii ti pánipani ya. Hilimi hiyem pánipani ya.

XVIII Samat nii fa ámpoñiyaam fa ti púlunta pa, fo lombo inci impoñii ti púlunta pa.

XIX Kamma poko inci uwwufanuu elonjam púloonj, ancuk poko lombo, elonjii púloonj eye-niyaa etii pínapii ti pánipani ya.

XX “Luumuti kiti pinapana pa payenkuu lamma, pale kiti pakan paka lombo keekaakaay ka káyinan ti inci ninj kásiyaa kilim ka kiteyii.

XXI Paapaa, inci oopa ti kaluum kati kayeno poko púloonj an oonool; samat nii fa ayyem fa ti inci, inci lombo íyyemi ti awe, álimaati poko lombo kayeno ti anii. Fiyuu pakan paka pakati púlunta pa éfikayinan nii awe póñiyaam.

XXII Inci uwwufanii hamake eeha awwufanaam ha kati kayeno an oonool samat nii anii,

XXIII inci íyyemi teyii, awe íyyemi ti inci, ekina kati ewun nkayeno an oonool pántoon, ancuk púlunta pa pimeya nii awe póñiyaam íllafiyii samat nii fa állafiyaam fa.

XXIV Paapaa, láfilafi pa inci iyyem pa, payenka awwufanaam ka lombo nkayeno po ninj inci, kati nkacuk hamake eeha awwufanaam ha kamma állafiyaam le ninj púlunta pa efipiliilee.

XXV Paapaa, awe eecoonoole ya, pakati púlunta pa kámiiti pale inci méyiyuumeyi, pinapana pa

pakatoom nkámeyi nii awe póñiyaam.

XXVI Híniihin kápimeyi caacawi, fáhinii kápimeyi co pihan toko, ancuk pálaŋi empa áyyisanaam pa piyenyaa teyii, inci íyyemi teyii.”

XVIII

Hicokuyee ha hiti Yéesu

I Ta Yéesu naapaye ta kaluum, naañak nin pinapana pa pakateyoo nkafiitan hiyanu ha heesoone ha hiti Ketulon. Toko intaak kankan, Yéesu nin pinapana pa pakateyoo nkanako teyyo.

II Caham Judas, eekaakaay ya hífulu teyyo, ámeyimeyi toko kamma Yéesu naloome po pikaayu nin pinapana pa pakateyoo.

III Fiye Judas naakaay ti kankan ya, naanapool nin kayon kiti pusoocaali pakati Room, poko nin pufaasa pakati ekumpan ya enfakat ya eti Pútuun pa, payenka ñíhampaatiin puwaaseena pa nin Pufalisaay pa nkapoñe ka. Nkayekan pilampi, kiwiit nin pucoolan.

IV Yéesu náameyi waah óo waah weekaakaayoo pitaako, fiye naalohii naacakanii: “Ayme inniyem ti hiñes?”

V Nkañahanoo: “Yéesu ati Naasalet.” Yéesu naasokii: “Inci yem akina.” Judas, eeyem ya ti hífulu teyyo, naasiino toko neyii.

VI Ta Yéesu naasokii ta nii: “Inci yem akina,” nkañako puson nkanowal.

VII Yéesu nene acakanii: “Ayme inniyem ti hiñes?” Nkañahanoo: “Yéesu ati Naasalet.”

VIII Yéesu naasokii: “Inci sokaasok aluu nii inci yem akina. Iyyema inci inniyem ti hiñes ooto nikatan payenke kapikaay.”

IX Eehuu hitaakaataako ancuk eeha naasoke ha kati hitaako. Asok: “Paapaa, inci púulut háati oonool ti payenka awwufanaam ka.”

X Simon Piyeer náañakii káakuntu ka kiteyoo, naafiit cat kaanuu káli ka kiti amiikan a ati awaaseena ya enfakat a. Amiikan a caacawoo Malukus.

XI Yéesu naasok Piyeer: “Ñahan káakuntu ka ti kaahoonu etenko! Fo inci etilaan elonton ya eti kúnuul ka enka Paapaa atoom naawufanaam ka?”

Hicoopuyee ha hiti Yéesu pati Annas

XII Fiye pusoocaali pa pakati Room niñ áhampaatiin a ateyii, poko niñ pufaasa pa pakati ekumpan ya enfakat ya eti Pútuun pa, nkacok Yéesu nkacenkoo.

XIII Nkátikin kacoopoo pati Annas eeyem ya paapaa ati Kayif aaloo. Oom Kayif ayem awaaseena ya enfakat a ati Pútuun pa ti oom etii.

XIV Akina awune kunuu hínum pakati kikaw ka pakati Pusuwif pa nii, haña panap an oonool apiket kamma pakan paka.

Piyeer píyaaño káalaacin Yéesu

XV Simon Piyeer niñ akee anapana, nkanapan Yéesu. Oom anapana, awaaseena ya enfakat a ati Pútuun pa ámeyioomeyi, ekina ewune naanako niñ Yéesu ti hank ha hiti awaaseena ya enfakat a,

XVI pale Piyeer naatowo tíkitaan hunkut ha. Fiye akee anapana ya, aña awaaseena ya enfakat a naameya ya, naaño ho tíkitaan, náakup nin amiikan a aal a aña nafaas a hunkut ha, náanakanii Piyeer páhantuwa.

XVII Oom aal naasok Piyeer: “Fo awe neetaat lombo akee ti pinapana pa pakati áyiin anuu?” Piyeer naañahanoo: “Haani, inci neetaat.”

XVIII Inhemool pimiikan pa nin pufaasa pa pakati ekumpan ya enfakat ya eti Pútuun pa kakokanaa kiceket, nkákiipool ko kasiin kapiyeno písimo kamma immune. Piyeer naasiinjo neyii apiyeno lombo písimo.

Kaacakanoollee ka kiti Yéesu

XIX Awaaseena ya enfakat a ati Pútuun pa naacakan Yéesu kiti pinapana pa pakateyoo nin pakalañanaloo.

XX Yéesu naañahanoo: “Inci hátikin pakan paka inci ínkup tan óo tan, ti púluumuma pa nin ti hank ha hiti ekumpan ya enfakat ya eti Pútuun pa inci inkalañan, la Pusuwif pa púloon nkapaakool la. Inci taapala sok waah ti piyolo.

XXI Weyme uwune ancakanam? Cakan pakan paka kéesiyaam ka ee ha inci insokii ha, kámeyimayi picaan catan ee ha inci insoke ha.”

XXII Ta Yéesu naasoke ta eehuu, akee ti pufaasa pa keesiinje ka toko naahankoo kapal naasokoo: “Awe háañiye kañahan fiyaaw awaaseena ya enfakat a!”

XXIII Yéesu naañahanoo: “Nin heenaput inci ínkupe, sok ho le an óo an, pale nin heenape inci insoke weyme uwune ansapam?”

XXIV Fiye Annas naasok kacoop Yéesu pati Kayif, awaaseena ya enfakat a, sipeesoo insilon insicenkee.

Piyeer káalaacin ka kiteyoo kúsupiyenu ka nin kíhaaciyenu ka

XXV Ta eehuu nihiyeniye ta pitaako, Simon Piyeer naalon naasiiniye toko ti písimo. Fiye pakakee paka nkasokoo: “Fo awe neetaat lompoo akee ti pinapana pa pakateyoo?” Pale Piyeer náalaacin naasokii: “Haani, inci neetaat.”

XXVI Akee ti pimiikan pa pakati awaaseena ya enfakat a, eepukee nin áyiin a aña Piyeer naafiite ya kaanuuwoo, naacakanoo: “Fo inci cukuti neyoo ti kankan ya?”

XXVII Piyeer nene asok: “Haani.” Tokotoko káayiin ekutoon nkúlookii.

Yéesu hátikin Pilaat

XXVIII Púful toko, pakati kikaw ka pakati Pusuwif pa nkáfulan Yéesu ti ekumpan ya eti Kayif nuulap kapucoopoo pati ékinuma ya eti Pilaat, ati hikaw ha ati mah ma. Pale poko, kanakiit ti ékinuma ya kaatuko, nin kanakiyaa ti ekumpan eti eeneetaat Asuwif efikacokee nii pakan keekuulut. Fiyuu étikayini hili káciim ka kiti pahaaño pa piti Himuusu ha.

XXIX Ekina ewune Pilaat náafulii naacakanii: “Eeheyime inninooke áyiin a aña?”

XXX Nkañahanoo: “Anti úcoopiyaatiyoo peti awe nin áhinut heenaput.”

XXXI Pilaat naasokii: “Aluu fan aluu nicoopoo ícanihinoo kíiti ti hilim ha hitaalu

heesiinane ha.” Nkañahanoo: “Uwufanutee sempe kati úyini himuku an.”

XXXII Eehuu hitaakaataako ancuk ee ha Yéesu naasoke ha kiti fa naakaakaay fa eket hitaakiyaa.

XXXIII Fiye Pilaat naaño ho páhantuwa ekumpan ya eteyoo, naayonkal Yéesu, naacakanoo: “Fo awe yem amansa ya ati Pusuwif pa?”

XXXIV Yéesu naañahanoo: “Kacakan enkuu, ti awe nkúfulii fo pakakee kasokuu kutoom?”

XXXV Pilaat naañahanoo: “Fo inci Asuwif? Pakani nin ñihampaatiin ña puwaaseena pa pakati Pútuun pa pitaaluu kácoopiyuu ti inci kati híni kíti. Eeheyime ánhine?”

XXXVI Yéesu naasokoo: “cáwii ca citoom citi púlunta empe tom. Nin cáwii ca citoom citi púlunta empe, pimiikan pa pakatoom anti kátaakool kapikitam kawufanee pakati kikaw ka pakati Pusuwif pa. Haani, cáwii ca citoom citi le tom!”

XXXVII Fiye Pilaat naacakanoo: “Ooto awe amansa?” Yéesu naañahanoo: “Awe soke nii inci amansa. Heewune ha inci ínkey ti púlunta pa hiyem: káakup picaañ catañ kiti pánipani ya. Ekina ewune inci impukee. An óo an eeyem ti pánipani ya násiitanam-súitan.”

XXXVIII Pilaat naacakanoo: “Weyme uyem pánipani ya?”

Fiye Pilaat naaño ho tíkitaan ti Pusuwif pa naasokii: “Inci cukut heewune áyiin a aje kati asiinane ti pisiya.

XXXIX Pale ti cosaan ya eti aluu, inkatankatan aluu eekulee ti pahaaño pa piti Himuusu ha.

Fo nílafilafi pikatan aluu amansa ya ati Pusuwif pa?”

XL Nkañahanoo ti hiceeku: “Haani, akina tom! Pale Palapas núulafiye!” Apan Palapas akanca.

XIX

Ihínuyee ha kíiti Yéesu apipempenjee ti kuluwaa ya

I Fiye Pilaat naawufan hilim kapucoop Yéesu nkasapaloo fanfan nin kisawut.

II Pusooaali pa nkacoo mífíitiin miti pícan kun nkaliil mo samat nii éwuulu eti amansa, nkasoofo yo ti hikaw Yéesu, nkásooloo lompo hísool henfakat héecunke hiti amansa.

III Nkatowo ti ékey teyoo nkasokoo: “Ukicanuu, awe amansa ya ati Pusuwif pa!” Nkayeniyoo kaafantal.

IV Pilaat nene áfulii naasok Pusuwif pa: “Nisincan, inci púfulaniyoo aluu tíkitaan, ancuk nimeya nii inci cukut teyoo heewune kati asiinane ti pisiya.”

V Fiye Yéesu náafulii nin éwuulu ya eti pícan kun pa ti hikawoo nin hísool ha henfakat ha héecunke ha. Pilaat naasokii: “Ehe áyiin a!”

VI Ñihampaatiin puwaaseena pa pakati Pútuun pa nin pufaasa ekumpan ya enfakat ya eti Pútuun pa, emma nkacukoo ma nkayeno hiceeku: “Pempenjo ti kuluwaa! Pempenjo ti kuluwaa!” Pale, Pilaat naasokii: “Nicoopoo aluu himuum aluu innipempenjo ti kuluwaa, kaatuko inci cukut heewune kati asiinane ti pisiya.”

VII Pakati kikaw ka pakati Pusuwif pa nka-sokoo: “Utaakaataak hilim heesiinjanee, ti oom hilim naañanee himuku kamma naasoke nii akina ayem Añii ya ati Pútuun pa.”

VIII Ta Pilaat náasiye ta eehuu naahanj toko naafeye.

IX Naañahan Yéesu páhantuwa naacakanoo: “Awe ati peyme?” Pale Yéesu añahanutoo.

X Fiye Pilaat naasokoo: “Aálafitam kañahan? Fo áamiit nii inci taakaataak kayine kiti kakatani ninj ekina tom kiti kaapempeni ti kuluwaa?”

XI Yéesu naañahanoo: “Ninj neetaat kawun kéekeyii ti awe kúpufulii patiila, anti táakaati sempe ti inci. Ekina ewune aja éecoopiyaam ya apuwufanami, naahanj kaamuuyen.”

XII Tempo Pilaat náayaañ hines kakatanoo, pale pakati kikaw ka pakati Pusuwif pa nkatowo ti hiceeku nkasok: “Ninj aakatanaa áyiin a aje ooto aaneetaat ninj Amansa ya enfakat a ati Room. An óo an eecokooliye nii amansa, akamool Amansa ya enfakat a.”

XIII Ta Pilaat náasiye ta kilim enkuu náafulan Yéesu tíkitaanj. Púful toko naakaayeno ti híkon ha hiti éhinuma kíiti ya, la nkasok la “Kapata” ti kanj ya eti Hiburu, toko lombo nkasok “hílinj heepupee ninj pínankiin”.

XIV Hinoom eehuu hiyeniye hinoom ha hiti ememanoolo ya le ninj pahaaño pa piti Himuusu ha, tempo caanak ca ti kikaw. Fiye, Pilaat naasok Pusuwif pa: “Ehe amansa ya ataaluu.”

XV Pale nkayeno hiceeku: “Aket! Aket! Pempenjoo ti kuluwaa!” Pilaat naasokii: “Fo inci

pempenj amansa ya ataaluu?” Ñihampaatiin puwaaseena pa nkañahanoo: “Utaakut akee amansa nin fúlää Amansa ya enfakat a ati Room.”

^{XVI} Ti pikelan Pilaat náahin eeha nkálafiye ha naawufan Yéesu kati apempenjee ti kuluwaa.

Kaapempenjee ka kiti Yéesu ti kuluwaa ya

Fiye nkacooop Yéesu.

^{XVII} Yéesu himuumoo akantiye kuluwaa ya eteyoo, náaful ti saatee ya apuwant la nkasok la Esent. Ti kanj ya eti Hiburu nkasok toko “Golgota”.

^{XVIII} Toko nkapempenjoo nin pakakee pákasupak, akee ya ti epeesoo yaamay, akee ya epeesoo yáali, Yéesu ti pututa.

^{XIX} Pilaat naapoon kapikiic ti kaapapaloo hilim eehe: “Yéesu ati Naasalet, amansa ya ati Pusuwif pa.” Nkipempenjee ti kuluwaa ya eteyoo.

^{XX} Pusuwif keemeenje kakalajaakalanj oom pakiical kaatuko la Yéesu naapempenjee la láanjut saatee ya, apan pakiical pa ti pikanj pa piti Hiburu, Latin nin Kilek mpikiicee.

^{XXI} Ñihampaatiin puwaaseena Pusuwif pa nkasok Pilaat: “Timpi kiic 'Amansa ya ati Pusuwif pa' pale aañañaa hikiicu: 'Ayin anje asok: akina ayem amansa ya ati Pusuwif pa.'”

^{XXII} Pilaat naañahanii: “Eeha inci inkiice ha, kiicaakiic ho fo pa.”

^{XXIII} Ta pusoocaali pa nkapaye ta kaapempen Yéesu, nkacooop wañ wa uteyoo nkápaacinoon wo kimpaac kipaakiil, an óo an teyii hoonool.

Nkacooop hísool ha hiteyoo heehaane ha, hicifu-tee pale heeliilee kápiliŋ patiila fo t'etaam.

XXIV Pusoocaali pa nkasokool: “Timpi uhaacaa ho pale uñakaa kaakaaw úpumeyiyaa ayme afaacooop ho.” Fiyuu heekiicee ha ti hilim ha hiti Pútuun pa nihitaakiye, hisok:

*“Kápaacinoolaa-páacinool wañ wa utoom
nkañak kaakaaw kúsool ka kutoom.”*☆

Eehuu pusoocaali pa nkáhine.

XXV Fiye, pukol kuluwaa ya eti Yéesu, íñña aateyoo oopa asiŋiye niŋ íñña aateyoo atuwoo, Kolopas aaloo Mari niŋ Mari ati Makatala.

XXVI Ta Yéesu naacuke ta íñña aateyoo niŋ anapana ya aateyoo aŋa náalafiye ya naasiŋiye pukoloo, naasok íñña aateyoo: “Aaluu, ehe aŋiini.”

XXVII Púful toko naasok anapana ya: “Ehe íñña atii.” Písik ti hinoom eehuu, anapana ya naacooopoo lateyoo.

Eket ya eti Yéesu

XXVIII Eehuu hipimuus, Yéesu náameyi nii waah utowiit, heekiicee ha ti hilim ha hiti Pútuun pa kati hitaako, naasok: “*Pálaani pucokaam!*”☆

XXIX Pukol toko intaako élumpa kaameen elaan eesipe, pusoocaali pa nkápuuc toko cífitiin epons nkacenk co ti hikasap héefulii ti ekee enuun eyya nkasok “hisop”, nkáseepin ho fo ti putumoo.

☆ XIX:XXIV 19:24 Kícimu 22:18 ☆ XIX:XXVIII 19:28 Kícimu 22:15; 69:21

XXX Yéesu naasoop elaan ya eesipe ya naasok: “Waah utowiit.” Púful toko náanjok naasuunút pikelan.

Yéesu hiyayuyee ha hiteyoo ti kaheh

XXXI Ti hinoom ha hiti ememanoolo ya le nin hinoom ha hiti kayeno ka hiti Pusuwif pa Yéesu naakete. Pakati kikaw ka pakati Pusuwif pa kálafiit ehunuj ya eputowo ti kuluwaa ya ti hinoom ha hiti kayeno ka, kaatuko hinoom eehuu hiyenaayeno pahaaño penfakat. Nkakaay pati Pilaat nkaluumoo ahumalool wootii kati kaket picas, puhunuj pa mpúwananiyee.

XXXII Fiye pusoocaali pa nkákey nkahumal woot ácook a ti keepempenjee ka nin Yéesu, nkáhin fo lombo uti ásupiyenu ya.

XXXIII Pale kapucol ti Yéesu nkatoók loho apayaa eket, kahumut wootoo.

XXXIV Háati fo fiya, akee ti pusoocaali pa naayayoo ti kaheh nin epaay ya eteyoo, tokotoko hísim nin man úmmufulii.

XXXV Eekamane ya eehuu atantakaatantak ho. Eeha naakamane ha hiti pánipani te ámeyimeyi nii eeha naasoke ha hiti páni, ancuk aluu lombo níyinanaa.

XXXVI Eehuu púloon hitaakaataako ancuk heekiicee ha ti hilim ha hiti Pútuun pa hitaakiyaa, hisok: “*Háati kaacecoo koonool etikuhumo.*”☆

XXXVII Nihisok lombo: “*Efikasincan aña nkayaye ya.*”☆

☆ XIX:XXXVI 19:36 Efúlii 12:46; Pafinal 9:12; Kícimu 34:20

☆ XIX:XXXVII 19:37 Sakaliya 12:10

Ehok ya eti Yéesu

XXXVIII Púful toko, Josef ati saatee ya eti Al-imataay eeyem a lombo anapana ati Yéesu ti piyolo kamma naafeye pakati kikaw ka pakati Pusuwif pa, naakaay pati Pilaat. Naalumoo ehunuṅ ya eti Yéesu kati acaahok yo. Pilaat naacoon, Josef náacaacoopii ehunuṅ ya.

XXXIX Nikodem naanapool neyoo. Akina mpáakey ti Yéesu níhanant.☆ Fiye, náacoopoolii munucu méesuume haaw emma nkamemanooḽe niṅ miir niṅ alowes, máamun sikilo áwii niṅ ṅaasuwan (30).

XL Poko t'ésupakii nkacoop ehunuṅ ya eti Yéesu nkakuupool yo niṅ munucu ma samat nii fa Pusuwif pa nkáhin fa ti cosaan ya eteyii káhokum.

XLI La nkapempeṅe la Yéesu, kankanṅ uyya toko, ti oom kankanṅ intaak hiyaak héeyeeni, an ataapala ahokee teeḽo.

XLII Toko nkahoke Yéesu páawoo haṅa pálike, iyyeno hinoom hiti ememanooḽo le niṅ hinoom ha hiti kayeno ka hiti Pusuwif pa.

XX*Elítoonii ya eti Yéesu ti eket ya*

I Timaas ya mpucom mic loho loṅaa ínime, Mari ati saatee ya eti Makatala naakaay pati hiyaak ha. Apucol naacuk nii énanikiin ya eepantane ya hiyaak ha épalinkanee-pálinkan.

II Naatey pati Simon Piyeer niṅ akee ti pina-pana pa, aṅa Yéesu náalafiye ya, naasokii:

☆ XIX:XXXIX 19:39 Sanj 3:1-2

“Ehunuj ya eti Ahámpaatiin a éfulaneefulan ti hiyaak ha, úmiit peyme neeyenanee.”

III Fiye Piyeer nin akee anapana ya nkáful kapikaay pati hiyaak ha.

IV Nkatey ti coonool, pale akee anapana ya ahaŋa Piyeer katey. Náatikinoo hicolu pati hiyaak ha.

V Naañeeho ápucuuhan, naanantan kahuuy ka kiti kahok ka páhantuwa hiyaak ha pale anakiit lupó.

VI Púful toko, Simon Piyeer lombo náacolii, naanako páhantuwa hiyaak ha naacuk kahuuy ka lupó.

VII Cifaal enca nkakuupatanóole ca hikaw Yéesu incipoonee citeete etenco, ciyeniit nin kahuuy ka.

VIII Fiye akee anapana ya éetikine ya ácolii naalombo anako ti hiyaak ha, naacuk náayinan.

IX (Kaatuko pinapana pa, heekiicee ha ti hilim ha hiti Pútuun pa hiloot hicaan teyii, hisok nii, Yéesu fo álitoonii ti eket ya.)

X Púful toko pinapana pa nkañoho pateyii.

Efulii ya eti Yéesu ti Mari ati Makatala

XI Ta pinapana pa nkayeniye ta puñoho, Mari naasiinjo apiyeno pukoon tíkitaan hiyaak ha. Ak-ina ti pukoon pa, naañeeho apiyeno káacuuhan páhantuwa hiyaak ha.

XII Naacuk simaleekoo súsupak seewasiye wañ weehiina paŋ, insiyeno kayen la nkahintane la ehunuj ya eti Yéesu, ekee ya pati hikaw ha, ekee ya pati woot wa.

XIII Insicakanoo: “Aaluu, weyme ankoon?” Naañahan so: “Ehunuj ya eti Ahámpaatiin a atoom nkacoope, míit peyme nkayenane yo.”

XIV Akina ti hisoku ha eehuu naayeso naacuk Yéesu naasiñiye toko pale ámiit nii akina.

XV Yéesu naasokoo: “Aaluu, weyme ankoon? Ayme añjes?” Mari incukoo nii áhina ya ati kankan ya, naasokoo: “Ahámpaatiin, iyyema awe coope ehunuj ya insokam peyme ayyenane yo, inci ínkaacoo pii yo.”

XVI Yéesu naasokoo: “Mari.” Mari naayeso apucoonool neyoo, naasokoo ti kan ya eti Hiburu: “Rabuni” (ekina eyem “Akalañana eemaka”).

XVII Yéesu naasokoo: “Timpi cokam! Kaatuko inci loot silo fala pati Paapaa ya. Awe ñoho pati pákawiyam insokii nii, inci pisilo pati Paapaa atoom eeyem ya lombo Paapaa ataaluu, pati Pútuun pa putoom peeyem pa lombo Pútuun pa pitaaluu.”

XVIII Mari ati Makatala naakaay pati pinapana pa naasokii: “Inci cukaacuk Ahámpaatiin a!” Náatuunanii eeha Ahámpaatiin a naasokoo ha.

Yéesu éfulii ya eteyoo ti pinapana pa pakateyoo

XIX Timaas eyyuu nkániim ka, pinapana pa nkaconcoolo nantoonool nkakuloolo ti ekumpan kamma nkafeye pakati kikaw ka pakati Pusuwif pa. Fiye, Yéesu náafulii ti pututayii naasokii: “Aluu kásuumaay!”

XX Ta naasoke ta eehuu, náayisanii sipeesoo niŋ kahehoo. Pinapana pa ta nkacuke ta Ahámpaatiin a nkayeno ti pásuuma.

XXI Fiye Yéesu nene asokii: “Aluu kásuumaay! Samat nii fa Paapaa ya náapoñiyaam fa, fo lompo inci iyyem aluu ti hipoñu. Kásuumaay kiyeno naaluu.”

XXII Ta naapaye ta hisoku eehuu náafuuteen teyii naasokii: “Nisa Kunuu ka keenape ka.

XXIII An óo an aŋa inniponkete umuuyen wa uteyoo, afaaponketee. An óo an aŋa inniponketut umuuyen wa uteyoo, ataponketee.”

Yéesu niŋ Tomas

XXIV Tempo Tomas aŋa nkasok a lompo Máasupak ma, akee ti ŋaasuwan niŋ pákasupak paka, ayeniit toko ta Yéesu náakeyii ta.

XXV Ta náañohonii ta pakakee pinapana pa nkasokoo: “Ucukaacuk Ahámpaatiin a!” Pale naañahanii: “Niŋ inci cukut háakum ha hiti ufincu wa ti sipeesoo innanŋ hisiikam ti háakum ufincu wa, innanŋ epeesam ti kahehoo, étiyinan.”

XXVI Kunoom isak niŋ káhaaciil kupumuus, pinapana pa nene kaconcoolo ti ekumpan ya, tempe Tomas toko. Loho kunkut ka kukulee, Yéesu náafulii ti pututayii naasokii: “Aluu kásuumaay!”

XXVII Fiye, naasok Tomas: “Naŋ le hisiiki, sincan sipeesam, ñáakanii epeesii innanŋ yo ti kaheham, katan hitaaku kunuu kúsupak, íyyinan.”

XXVIII Tomas naañahanoo: “Ateeteyo atoom niŋ Pútuun pa putoom!”

XXIX Yéesu naasokoo: “Kamma ancukaam ek-ina ewune áyyinan, kéeyinane ka peecukutam kataakaa pásuuma.”

Heewune ha púkoo eyye neekiicee

XXX Yéesu áhinaahin hícump pikee píyisan hátikin pinapana pa pakateyoo peekiicutee ti púkoo eyye.

XXXI Pale peekiicee pa le, pikiiceekiic kati níyinan nii Yéesu ayem Eenucee ya, Añii ya ati Pútuun pa, te niñ níyinanaa efinitaak elon ya ti caacawoo.

XXI

Eyísanoolo ya eti Yéesu ti kantant ka kiti han ha hiti Tipeliyas

I Eehuu hipimuus, Yéesu nene áfulii ti pinapana pa pakateyoo pati han ha hiti Tipeliyas. Fiye nihitaakiye.

II Pinapana pa payenke kayeniye nantoonool: Simon Piyeer, Tomas aña nkasok a Máasupak ma, Natanayel éefulii ya Kana eti Galilee niñ Sepete epuukoo, niñ pakakee pinapana pákasupak pakati Yéesu.

III Simon Piyeer naasokii: “Inci pikaayu calafayi.” Nkañahanoo: “Unii efuunapani.” Fiye nkakaay nkáyuuko ti piteen, pale hánant eehuu púloon kacokut waah.

IV Mpucom pa mic, Yéesu naasiinjo ti kantant ka pale pinapana pa kámiit nii akina.

V Fiye naacakanii: “Pákawiyam, fo nícokiyoot waah?” Nkañahanoo: “Háati waah.”

VI Naasokii: “Nitah cala ya etaaluu ti epees yáali piteen pa, efinicok.” Fiye nkatah cala ya kayinaat yo éñakii kamma neecoke hícump soon.

VII Anapana ya aŋa Yéesu náalafiye ya naasok Piyeer: “Aŋuu Ahámpaatiin a!” Ta Simon Piyeer náasiye ta nii aŋuu Ahámpaatiin a, naawaso hísool ha hiteyoo, kaatuko awaatoolaa-waatooolo, naawantoolo ti man ma.

VIII Pakakee pinapana pa nkayeno éciŋii niŋ piteen pa kápiñakiiñak cala ya eemeenje ya soon. Kálaaŋut kantant ka, máamun simeetal keme (100).

IX Ta nkáciŋii ta, nkacuk seemak siti kíceket, soon ínsiyemiyee toko ti pusowu niŋ kúmpuul.

X Fiye Yéesu naasokii: “Nícoopii ti soon sa sitaaluu ensa ínnicokii sa féefiye.”

XI Simon Piyeer náayuuko ti piteen pa náañakii cala ya eemeenje ya soon senfakat ti kantant ka. Soon sa senfakat sa siyema keme niŋ áwii ésupak niŋ ŋaasuwan niŋ síhaaciil (153). Háati fa insimeenje fa, cala ya ehaaciit.

XII Yéesu naasokii: “Níkey hili ecoma.” An ti pinapana pa áhaañiitoo kacakan: “Awe yem ayme?” Kaatuko kámeyimeyi nii akina ayem Ahámpaatiin a.

XIII Fiye Yéesu naalohii, naacoop kúmpuul ka naawufanii, náahin moonool muu niŋ soon sa.

XIV Empuu piyem píhaacyenu ta Yéesu náafulii ti pinapana pa pakateyoo palitaliyoo ti eket ya.

Yéesu niŋ Piyeer

XV Ta nkapaye ta hili, Yéesu naasok Simon Piyeer: “Simon añii ya ati Sanj, fo áalafiyaamlafi aapihanj payenke?” Naañahanoo: “Ee, Ahámpaatiin, áameyimeyi nii inci láfiyuulafi.” Yéesu naasokoo: “Ufan mísaacii ma mutoom mipili.”

XVI Yéesu naasokoo púsapiyenu: “Simon añii ya ati Sanj, fo áalafiyaamlafi?” Naañahanoo: “Ee, Ahámpaatiin, áameyimeyi nii inci láfiyuulafi.” Yéesu naasokoo: “Mankool písaacii pa putoom.”

XVII Yéesu naasokoo píhaaciyenu: “Simon añii ya ati Sanj, fo áalafiyaamlafi?” Piyeer inciitiyoo kamma Yéesu naacakanoo fo ñiyema ñáhaaciil: “Fo áalafiyaamlafi?” Fiye naasokoo: “Ahámpaatiin, áameyimeyi waah óo waah, áameyimeyi nii inci láfiyuulafi!” Yéesu naasokoo: “Ufan písaacii pa putoom pipili.”

XVIII Inci pusoki pánipani ya, ta ayyeniye ta ti hikampaanateyi, ánsoolosoalo inkaay pan óo pan pa állafiye, pale naamaamanaa, áafapantin sipeesi akee náasooli naacoopi pa állaftit pa pikaayu.”

XIX (Yéesu asokaasok eehuu ápiyisan fa Piyeer naakaakaay fa eket ápiyisan hamake ha hiti Pútuun pa.) Fiye Yéesu naasokoo: “Napanam!”

Yéesu ninj anapana ya aña náalafiye ya

XX Piyeer naayeso naacuk pusonoo anapana ya aña Yéesu náalafiye ya ti kanapanii. Anapana ya añuu, akina ayaaciye fa hínum ti Yéesu ta nkayeniye ta hili káciim ka naacakanoo: “Ahámpaatiin, ayme akaakaay hífulu ti awe?”

XXI Ta Piyeer naacuke ta anapana ya anjuu naacakan Yéesu: “Ahámpaatiin, áyiin a aje me?”

XXII Yéesu naañahanoo: “Niŋ inci láfiyaa aputowo kalonja fo ta inci fáñoohonii, ekina weyme ti awe? Awe, nápaniyam!”

XXIII Kamma eehuu, hilim nihiyeno katey ti pututa kéeyinane ka nii anapana ya anjuu ataket. Pale Yéesu asokut nii anapana ya anjuu ataket, asok: “Niŋ inci láfiyaa aputowo kalonja fo ta inci fáñoohonii, ekina weyme ti awe?”

XXIV Akina ayem anapana ya eetantake ya enkuu, naakiic ko. Núumeyi nii eeha naasoke ha hiti pánipani.

XXV Yéesu hícump ukee waah náahine. Niŋ ukina púloon ukiicee woonool woonool, inci incukam nii háati púlunta pa étipiyini kayekan oom púpukoo.

Kuloonaay
Karon: Kuloonaay (Portions)

copyright © 2018-2025 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Karon

Contributor: SIL International (in Africa)

All rights reserved.

2025-07-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 10 Jul 2025 from source files
dated 11 Jul 2025

404e2c05-c6eb-5f56-8cae-50a5b595ef9a